

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI DOLGOZAT

Karacs István

2013.

A záhonyi nemzetközi határátkelőhelyen zajló
árucsempészethez kapcsolódó pénzügyőri, rendészeti
feladatok

Karacs István

Rendészeti igazgatási (vám és jövedéki igazgatási szakirány)

Konzulens: Dr. Szabó Andrea

2013.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	4
I. Rendészet és a NAV.....	5
II. A csempészet és jogszabályi háttérének története	9
1. Súcsempészet.....	9
2. A világháborúk utáni időszak.....	10
3. Olajcsempészet	10
4. A csempészet törvényi tényállása.....	11
5. A csempészet kiváltó okai	12
6. A csempészek csoportosítása.....	13
III. A rendészeti munka pszichológiai megközelítése	14
1. Konfliktusok	16
2. Stressz – a munka velejárója	17
IV. A záhonyi határkirendeltségnél tapasztalható csempészeti formák	18
1. A záhonyi kirendeltség bemutatása	18
2. Cigaretta-csempészet a záhonyi határátkelőn	20
3. Üzemanyag csempészet a záhonyi határátkelőhelyen	25
V. A csempészet gyakorlati megjelenése a záhonyi határforgalomban	30
1. Kockázatelemzés, vámvizsgálati szintek.....	30
2. A tételes vámvizsgálat során csempésztevékenységre utaló jelek	36
2.1. A motortérben	36
2.2. Az utastérben	38
2.3. A csomagtérben	41
2.4. Az alvázon	45
3. A másodlagos vizsgálatot elősegítő eszközök.....	49
4. A kilépő személyforgalom vámellenőrzése.....	50
5. A teherforgalom vámellenőrzése.....	50
6. A vasúti áru- és személyforgalom vámellenőrzése	54
6.1. Áruforgalom ellenőrzése.....	54
6.2. Személyforgalom ellenőrzése	58
VI. Következtetések és javaslatok	61
Felhasznált irodalom	63
Mellékletek	65

Bevezetés

A dolgozatom célja, hogy bemutassam a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatóság, záhonyi határkirendeltségének a személyforgalomhoz kapcsolódó rendészeti feladatait és azok végrehajtását. A záhonyi határátkelőn zajló árucsempészet legjellemzőbb termékei a cigaretta, alkoholtermék és az üzemanyag. Ezek közül kiemelkedik a cigaretta, amelynek a csempészése a legelterjedtebb. Mivel e cselekmények jelentős mértékben csökkenthetik az állam költségvetési bevételeit indokolt ezen magatartásformák megszüntetése, illetve minimalizálása. Ezeket a célokat elsősorban a rendészeti szakterületnek kell megoldania. A rendészeti osztály kutatójaként elsődleges feladatom a nemzetközi utasforgalom vámellenőrzése, a felderítői és bűnmegelőzési feladatok ellátása. Ezek alapján törekszem részletesen bemutatni és elemezni a határátkelőn és a hozzá kapcsolódó szolgálati helyeken megvalósuló csempészzettel összefüggő rendészeti kérdéseket.

I. Rendészet és a NAV

A rendészeti munka és tevékenység megértéséhez szükséges a rendészet fogalmának a tisztázása. Magyary Zoltán a magyar közigazgatás meghatározó személyisége volt. Álláspontja szerint: a rendészet „... a közigazgatás egyik ága, amelynek hatásköre a közigazgatás minden más ágába belenyúlik, ezért tartozik az általános igazgatáshoz ... célja határozottan körül van írva: az általános nyugalom, biztonság és rend biztosítása. A rendészet azonban nem pozitív, hanem védő, elhárító tevékenység. Ebben is különbözik a szakirányú közigazgatástól, amelynek pozitív feladatai vannak. Magyary professzor a rendészeti feladatokat az alábbiak szerint csoportosította: 1. Közrend fenntartása, 2. Közbiztonság fenntartása, 3. Politikai vagy államrendészet, 4. Közigazgatási rendészet, 5. Igazságügyi rendészet, 6. Rendőri büntetőbíráskodás.”¹

Berényi Sándor szerint „a rendészet közigazgatási tevékenység, s mint ilyen, elsősorban olyan hatósági tevékenységnek minősül, amelynek célja a közbiztonság, a közrend jogilag szabályozott rendjének megóvása, fenntartása, a közreműködés a megsértett jogrend helyreállításában.”²

Balla Zoltán fogalommagyarázata szerint: „A rendészet: - a közigazgatásban realizálódó állami feladat; - feladatait, hatáskörét jogszabályok rögzítik; - a közhatalom birtokában akár kényszerrel is alkalmazhat; - működése centrumában a rend vigyázása áll; - legtipikusabb szerve a rendőrség ... a rendészet olyan állami, közigazgatási tevékenység, amely a közbiztonság megzavarásának megelőzésére, a közvetlenül zavaró magatartás megakadályozására és a megzavart rend helyreállítására irányul.”³

Finszter Géza szerint a rendészet: „A közigazgatás egyik ágazata, amelynek társadalmi rendeltetése az, hogy a jogsértőnek minősített emberi magatartásoktól a hatósági kényszer eszközeivel – legitim fizikai erőszak monopóliumának birtokában – védelmezze a társadalmat.”⁴

Mind a négy fogalommagyarázatból egyértelműen kitűnik, hogy a rendészet és a rendészeti munka a közigazgatás szerves részét képezi. A közigazgatás fogalmát tekintve: „... sajátos állami tevékenység, amelyet sajátosan felépített szervezetben dolgozó, sajátos karakterű szakemberállomány lát el. A közigazgatás tehát egyfelől tevékenység, amelynek

¹ Magyary Zoltán: Magyar közigazgatás. Budapest: Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, 1942. 563–582. oldal

² Berényi Sándor: Magyar államigazgatási jog. Különös rész. Budapest, ELTE ÁJTK, 1993.

³ Balla Zoltán: A rendészet fogalmának tisztázásához, IN. Magyar Közigazgatás, 2000. január, L évfolyam 1. szám, 18-22. oldal

⁴ Finszter Géza: A rendészeti szervek működésének jogi alapjai. Budapest, RTF (2008 a), 167. oldal

eredeti tartalmát az ügyintézés, az ügyek intézése adja, ... másfelől olyan szervezetrendszer, amely egymással pontosan meghatározott viszonyban álló elemekből épül fel.”⁵ Ennek alapján a közigazgatás nem más, mint a gazdaság és a politika által motivált társadalmi tevékenység, amely mindig valamilyen közfeladat, közcél ellátására irányul, és a közhatalom birtokában, jogilag szabályozott keretek között sajátos intézményi rendszerrel és személyzettel rendelkezik. A közigazgatás intézményrendszere két fő ágból áll: államigazgatási illetve önkormányzati szervek. A központi államigazgatási szervekhez a következők tartoznak:

1. kormány,
2. kormánybizottságok,
3. kormányhivatalok,
4. miniszterelnökség,
5. minisztériumok,
6. központi hivatalok,
7. rendészeti szervek,
8. autonóm államigazgatási szervek,
9. önálló szabályozó szervek.

A rendészeti szervek - rendőrség, büntetés-végrehajtási szervezet, hivatásos katasztrófavédelmi szerv és polgári nemzetbiztonsági szolgálatok – mellett a Nemzeti Adó- és Vámhivatal pénzügyőri ága is meghatározó feladatokat lát el a rendészet területén. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal, mint kormányhivatal vesz részt a közigazgatás intézményrendszerében, és a NAV az egyetlen kormányhivatal, amely rendészeti feladatokat elláthat. A 2010. évi XLIII. törvény - a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról - 70. § (1)-e alapján „a kormányhivatal törvényben meghatározottak szerint fegyveres rendvédelmi feladatokat is elláthat.”⁶ A NAV rendészeti tevékenységét a 2010. évi CXXII. törvény - a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról – 13. § (8)-e határozza meg:

„A NAV rendészeti és igazgatási jogkörében

- a) végzi a külön jogszabály által hatáskörébe utalt szabálysértések felderítését és elbírálását,

⁵ Lőrincz Lajos: A közigazgatás alapintézményei, Budapest, 2010. 19. oldal

⁶ 2010. évi XLIII. törvény - a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról, 70.§ (1)

b) ellátja a NAV nyomozó hatósága által elrendelt személyi védelmet a vonatkozó jogszabályok keretei között,

c) végzi meghatározott körben anyagi javak, értékek őrzését, kísérését,

d) végzi az elfogott, előállított, őrizetbe vett, valamint fogva tartott személyek őrzését, kísérését,

e) jogszabályban meghatározott ellenőrzési kötelezettségeinek és jogosultságainak végrehajtása egyik formájaként mozgó egységekkel végzi Magyarország területén - az EU külső határán működő határátkelőhelyek kivételével - a mélységi ellenőrzési tevékenységet,

f) végzi a közúti határátkelőhelyek üzemeltetését, a fenntartásukra és fejlesztésükre vonatkozó feladatok végrehajtását, az Európai Unió valamely tagállamával közös határszakaszon lévő, a Rendőrségnek üzemeltetésre átadott közúti határátkelőhelyek kivételével,

g) a külön jogszabályban meghatározott rendvédelmi, igazgatási feladatokat.”⁷

A rendészeti tevékenységünk ellátása során törekszünk megvalósítani a záhonyi határátkelőhely utasforgalmának kockázatelemzésen alapuló vámellenőrzését, melynek célja az árucsempészet felderítése és a hatékony munkavégzés következtében annak visszaszorítása. A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 2913/92/EGK tanácsi rendelet határozza meg a legátfogóbban a vámellenőrzés fogalmát, amely szorosan kapcsolódik a rendészeti tevékenységünkhöz is. A meghatározás szerint: „vámellenőrzés alatt a vámhatóság által végrehajtott egyedi intézkedések összességét kell érteni, amelyeket abból a célból végeznek, hogy biztosítsák a Közösség vámterülete és harmadik országok között mozgó áruk beléptetésére, kiléptetésére, továbbítására, átszállítására és meghatározott célra történő felhasználására, valamint a nem közösségi vámjogi helyzetű áruk jelenlétére vonatkozó vámszabályok és egyéb jogszabályok helyes alkalmazását. Ezen intézkedések körébe tartozik különösen:

a. az áru vizsgálata,

b. a vámáru-nyilatkozatban feltüntetett adatok ellenőrzése,

c. az elektronikus vagy papíralapú okmányok meglétének és hitelességének ellenőrzése,

d. a vállalkozások elszámolásának és egyéb nyilvántartásainak megvizsgálása,

⁷ 2010. évi CXXII. törvény - a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról, 13. § (8)

- e. a szállítóeszközök átvizsgálása,
- f. a poggyász, illetve a személyek által szállított vagy rajtuk lévő egyéb áru vizsgálata,
- g. hivatalos vizsgálatok lefolytatása és egyéb hasonló intézkedések megtétele.”⁸

A kutatói munkám végzése során különösen az a, e és f pontok teljesítése a feladatomban. Mivel a NAV egyik legfontosabb feladata a gazdaságvédelem – melyet a korábbi pénzügyőri szlogen is megerősít: „A gazdaság védelmében, mindannyiunk érdekében.” - vitathatatlan szerepe van a NAV pénzügyőri ágának a rendészeti feladatok ellátásában. Ezen rendészeti feladatait főként az állami költségvetés bevételeinek a biztosítása érdekében fejt ki a testület.

Munkámból adódóan nekem is kötelességem elősegíteni az állami bevételek biztosítását oly módon, hogy a költségvetésre negatívan ható magatartásokat – például csempészet, költségvetési csalás, orgazdaság, jövedéki termékkel való visszaélés – megakadályozzam a rendészeti jogkör gyakorlásával.

⁸ A Tanács 2913/92/EGK rendelete (1992. október 12.) a Közösségi Vámkódex létrehozásáról, 6. oldal

II. A csempészet és jogszabályi háttérének története

A csempészet fogalmát tekintve „az áruforgalomnak olyan közvetítése, mely közhatóságok által felállított korlátozások vagy tilalmak kijátszásával jön létre és mindig büntetőjogi következményeket von maga után. Lényegileg két fajtáját kell megkülönböztetni: az egyik arra törekszik, hogy kiviteli, behozatali vagy átviteli vámokkal terhelt árucikkeket a vámilletékek lerovása nélkül vihessen keresztül az illető vámvonalon; a másik fajtája pedig olyan tárgyak forgalmát eszközli, amelyeknek kivitele, behozatala vagy átvitele el van tiltva.”⁹

1. Sócsempészet

Magyarország gazdasági történetéhez szorosan kapcsolódik a pénzügyőrség, mivel minden időszakban az ipari és a mezőgazdasági termelés jelölte ki a legfontosabb költségvetési bevételeket. A mindenkor csempészett áruk körét is e tényezők határozták meg. A kiegyezést megelőző évtizedekben a sócsempészet volt a legmeghatározóbb. „A Kárpát-medence sóban gazdag lelőhelyei Erdélyben és Máramarosban találhatók, ahol már a római időkben számottevő bányaművelés folyt. ... A sóbányák kezdetűl királyi birtokok voltak. A só kitermelését, elosztását és értékesítését az államhatalom központilag irányította. ... A Habsburgok hatalomra jutásáig a sókereskedést kevésbé korlátozták. ... A 17. század végétől azonban mind több megszorítást szenvedett az addigi sókereskedés, mígnem 1719-ben végleg betiltották. ... A tilalmak nyomán viszont megélénkűlt a sócsempészei és a feketekereskedelem. Mivel a kormányzat a só árát mind magasabbra emelte, a 19. század elejétől a Romániából becsempészett olcsóbb sóval látta el magát a Székelyföld. A csíki szekeresek ezzel a sóval nyílt kereskedést folytattak, faluról falura hordták, és a boltban kapható hazai só árának feléért adták el. A szabadságharc bukása után átszervezett sóértékesítési rendszer vetett véget a sócsempészetnek.”¹⁰

Az első világháborút lezáró, 1920-ban megkötött trianoni diktátum következtében Magyarország elvesztette a sóbányáit. Ez kedvezett a sócsempészés kiújulásának: „Virágzó csempészkereskedelem jellemezte a világháborút követő néhány évet az újonnan létrehozott határokon: a megye több határ menti részén sót és igásállatokat vittek az éj leple alatt a magyarországi falvakba, és forintban vagy terményben fizettek az ottaniak. Volt olyan hely, ahol a határ mellett állandó nagyvásár működött ezen időszakban, virágkorát élte a feketekereskedelem. ... Aztán negyvenhétben vagy negyvennyolcban

⁹ <http://mek.oszk.hu/00000/00060/html/023/pc002332.html>, 2013.07.12.

¹⁰ <http://mek.oszk.hu/02100/02152/html/03/38.html>, 2013.07.12.

hirtelen teljesen lezárták a határt, megszigorították az őrzést, és megszűnt ez a csempészkereskedelem.”¹¹

2. A világháborúk utáni időszak

A rendszerváltást megelőző évtizedekben főként az Ausztriából történő árucsempészség volt a jellemző. A legjellemzőbb csempészcikkek a következők voltak: orkáncabát, kvarcóra, zsebszámológép, farmer, VHS kazetta, szaharin, tűzkő, süvegcsukor. Ennek oka, hogy akkoriban a hazai áruellátásra az volt a jellemző, hogy nagyon kevés Nyugat-Európában forgalmazott termékhez lehetett hozzájutni. Ezen típusú áruk csempészetét a rendszerváltás zárta le véglegesen, ugyanis 1990. után a magyar kereskedelem, ezen belül is az import nagyarányú növekedésnek indult, így ezen árukhoz már Magyarországon is hozzá lehetett jutni legális úton. A folyamatot szemlélteti az 1. számú mellékletben található ábra.

3. Olajcsempészet

1990. után a csempészek is képesek voltak változtatni és alkalmazkodni az új körülményekhez, így újabb áruknak a csempésze vált meghatározóvá. Elsősorban az olaj volt az, amely az 1990-es évek elején meghatározó csempészáruvá vált. A rendszerváltást követően ugyanis megszűnt az állami tulajdonú MOL kizárólagos joga az alapanyagok importálása és forgalmazása tekintetében. Ezt az üzleti lehetőséget számtalan magánvállalkozó próbálta kihasználni törvényes vagy a nagyobb haszon érdekében törvénytelen eszközökkel. Minderre lehetőséget biztosított az akkori jogi szabályozás, amely nem tudta hatékonyan megakadályozni a visszaéléseket. A visszaélés egyik alapja a háztartási tüzelőolaj volt. A háztartási tüzelőolaj államilag támogatott volt, így olcsóbban hozzá lehetett jutni, mint a dízelolajhoz. Anyagösszetételben azonban nem volt különbség, így a háztartási tüzelőolajat is el lehetett adni üzemanyagnak. Ez ellen úgy próbáltak védekezni, hogy ferrocénnel vörösre színezték a háztartási fűtőolajat. Azonban vegyi eljárással ki lehetett vonni a színezőanyagot az olajból és így gázolajként lehetett értékesíteni. Ezt a folyamatot nevezte a köznyelv olajszőkítésnek.¹² A visszaélés másik összetevője a halasztott vámfizetési engedély volt, amely lehetővé tette, hogy a fűtőolaj importálása után, 15 napon belül kellett csak a közterheket megfizetni. Többen hamis személyi igazolvánnyal, adatokkal, hoztak létre cégeket vagy megvásároltak olyanokat,

¹¹ <http://www.hhrf.org/frissujsg/02dec/fu21230.htm>; Csempészfogások és szökési praktikák

¹² <http://index.hu/belfold/olaj3579/>; Magyar Köztársaság – olajköztársaság, 2013.07.12.

amelyeknek már volt vámfizetés halasztási engedélye. Miután nagy mennyiségű olajat importáltak, a cég és az áru is eltűnt a közterhek megfizetése nélkül. Egyes becslések szerint az ezen cselekményekkel okozott költségvetési hiány több százmilliárd forintra tehető. A fűtőolajjal kapcsolatos visszaéléseket a dízelolaj és a fűtőolaj árának egységesítésével szüntették meg 1995-ben.

A 90-es évek második felétől újabb termékkörökre specializálódtak a csempészek: a cigarettára, az üzemanyagra és az alkoholra. Ezen áruk csempészését dolgozatom IV. fejezetében írom le részletesen.

4. A csempészet törvényi tényállása

A vámmal kapcsolatban elkövethető bűncselekményeket, az első világháborút követően nem a Csemegi-kódexben - az 1878. évi V. törvényben, a magyar büntetőtörvénykönyv a bűntettekről és vétségekről – fogalmazták meg, hanem az 1924. évi XIX. törvényben – a vámjog szabályozásáról. E törvény II. fejezete foglalkozott a vámjövedéki kihágásokkal, amelyek a következők voltak:

- tiltott áru csempészete,
- vámköteles áru csempészete,
- vámmegrövidítés,
- orgazdaság,
- a vámjövedéki felügyelet megnehezítése,
- a vám veszélyeztetése,
- zársértés.

A tiltott áru csempészetét megfogalmazó törvényi tényállás: „... aki olyan, akár vámköteles, akár vámmentes árut, melynek behozatala, kivitele vagy átvitele tilos, a tilalom ellenére a vámhivatal vagy a vámőrségi közegek elkerülésével, vagy valótlan árubevallással, vagy a vámhivatal, illetve a vámőrség közegei megtévesztésével a vámhatáron szándékosan áthoz vagy átvisz ...”¹³ A büntetési tétel ebben az esetben egy évig terjedhető fogház és az áru értékének kettőtől nyolcszorosaig terjedő pénzbüntetés valamint az áru elkobzása lehetet.¹⁴

Az 1978. évi IV. törvény - a Büntető Törvénykönyvről -, már a pénzügyi bűncselekmények közé sorolta a csempészetet, amelyet az követett el „Aki vámárut a vámellenőrzés alól elvon, vagy a vámteher, illetve a vámbiztosíték megállapítása vagy

¹³ 1924. évi XIX. törvény – a vámjog szabályozásáról, 164. §

¹⁴ 1924. évi XIX. törvény – a vámjog szabályozásáról, 164. §

beszedése szempontjából lényeges körülmények tekintetében valótlan nyilatkozatot tesz...”¹⁵ Az alapesetben vétségnek minősített csempészet büntetési tétele egy évig terjedő szabadságvesztés, javító-nevelő munka vagy pénzbüntetés volt. Ha üzletszerűen, bünszövetségben, jelentős értékű vámárura vagy muzeális tárgyra követték el, akkor büntettnek minősült és három évig terjedő szabadságvesztéssel volt büntethető.¹⁶

A jelenleg hatályos Büntető Törvénykönyv – 2012. évi C. törvény – a költségvetést károsító bűncselekmények közé sorolja a csempészetet, amelyet a költségvetési csalás törvényi tényállásába olvasztott be a jogalkotó. A költségvetési csalás bűncselekményének létrehozására azért volt szükség, mert indokoltá vált az összes költségvetést károsító deliktumot - adócsalás, visszaélés jövedékkel, csempészet, áfacsalás, jogosulatlan gazdasági előny megszerzése, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek megsértése - egy tényállás alá összevonni. A törvény alapján költségvetési csalást követ el: „Aki

a) költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vagy költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában mást tévedésbe ejt, tévedésben tart, valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz, vagy a valós tény elhallgatja,

b) költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel kapcsolatos kedvezményt jogtalanul vesz igénybe, vagy

c) költségvetésből származó pénzeszközöket a jóváhagyott céltól eltérően használ fel, és ezzel egy vagy több költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz ...”¹⁷

A bűncselekmény alapesetben vétségnek minősül és a korábbi egy év helyett két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Minősített esetei büntettnek minősülnek és három évig terjedő szabadságvesztés a büntetés, ha a csalás nagyobb vagyoni hátrányt okoz. Jelentős vagyoni hátrány esetén egy évtől öt évig, különösen nagy vagyoni hátrány esetén kettőtől nyolc évig, különösen jelentős vagyoni hátrány esetén pedig öttől tíz évig terjedő a kiszabható szabadságvesztés büntetés időtartama. Ugyanezek a büntetési tételek alkalmazhatóak, ha a bűncselekményt bünszövetségben vagy üzletszerűen követik el.¹⁸

5. A csempészet kiváltó okai

A magyar-ukrán határon zajló csempészetnek több kiváltó oka is van. A legmeghatározóbb tényező véleményem szerint a munkanélküliség. Szabolcs- Szatmár- Bereg megyében jelentős a munkanélküliek száma – 2. számú melléklet -, így sokan döntenek úgy, hogy a

¹⁵ 1978. évi IV. törvény - a Büntető Törvénykönyvről, 312. § (1)

¹⁶ 1978. évi IV. törvény - a Büntető Törvénykönyvről, 312. §

¹⁷ 2012. évi C. törvény - a Büntető Törvénykönyvről, 396. § (1)

¹⁸ 2012. évi C. törvény - a Büntető Törvénykönyvről, 396. §

megélhetésüket a szomszédos Ukrajnából történő árucsempészzel próbálják biztosítani. A hosszútávon fennálló munkanélküliség miatt a határ melletti települések lakóinak egyik állandó bevételi forrásává vált a csempészet, mind az ukrán mind pedig a magyar oldalon. Kiváltó oknak tartom az ukrán jövedéki termékek jelentősen nyomott árait a magyarországi árakhoz viszonyítva.

Cigaretta márka	Ukrán eladási ár/doboz	Magyar eladási ár/doboz
Fest 7	5,5 hrivnya → 150 ft	nem forgalmazott
Compliment Super Slims	5,5 hrivnya → 150 ft	nem forgalmazott
NZ Super Slims	5,5 hrivnya → 150 ft	nem forgalmazott
Jin - Ling	7 hrivnya → 200 ft	nem forgalmazott
Priluki	7,5 hrivnya → 220 ft	nem forgalmazott
Pall Mall	9 hrivnya → 250 ft	820 ft
Chesterfield	11 hrivnya → 300 ft	810 ft
Marlboro	12,5 hrivnya → 350 ft	860 ft
Davidoff	13,5 hrivnya → 380 ft	880 ft
Parliament	15,5 hrivnya → 435 ft	nem forgalmazott

Ukrán – magyar cigarettaárak, 2013. július

A becsempészett cigarettát magas, 100%-os haszonnal lehet értékesíteni a feketepiacon. A csempészek és orgazdák a határ környékén jellemzően az alacsonyabb árucategóriájú cigarettákat bocsájtják áruba, míg a drágább termékeket főként nyugat-európai piacokra szánják a nagyobb haszon elérése érdekében.

6. A csempészek csoportosítása

A csempészeket a kiváltó okok alapján két csoportba lehet osztani: a létszámukat tekintve nagyobb csoportot alkotó megélhetési bűnözők, illetve a kisebb létszámú bűnszervezetek. A megélhetési bűnözők általában önállóan és kisebb mennyiségekre követik el a törvénytöréseket. A cigarettacsempészet azért vált népszerűvé a korábban fegyver-, ember- vagy kábítószer-csempészzel foglalkozó bűnszervezetek között, mert az extraprofit elérésének lehetősége mellett a büntetési tételek cigaretta csempészet estében sokkal enyhébbek. Jellemző rájuk, hogy kiemelkedő technikai eszközökkel illetve kiterjedt kapcsolatrendszerrel rendelkeznek, amelyek megkönnyítik a cigaretta becsempészését, raktározását valamint szállítását és értékesítését.

III. A rendészeti munka pszichológiai megközelítése

A rendészetet támogató társadalomtudományok közül kiemelkedik a pszichológia. A mindennapi rendészeti, ezen belül is a kutatói, felderítői munkát nagymértékben elősegíti a pszichológia. A kutatói munkám ellátása során legfontosabb feladatom a tiltott, csempészett áruk előtalálása a gépkocsikból. Az intézkedések és ellenőrzések során, napi szinten előfordulnak konfliktusok és stresszes élethelyzetek. Ezen folyamatok megértéséhez segítséget nyújt a pszichológia.

Az intézkedések alatt mindig megjelennek érzelmek és érzések, mivel mindkét oldalon emberek állnak, akik aktív résztvevői a folyamatnak. Az érzésekből gondolatok, azokból pedig cselekedetek lehetnek. Ezért fontos az egészséges énkép. Ha ez megvan, akkor az ellenőrzés alatt nem lehet kizökkenteni a pénzügyőri szerepből az ellenőrzés végzőjét. Ha nem rendelkezik egészséges énképpel a pénzügyőr, akkor ki lehet mozdítani a hivatalos szerepből, pozitív vagy negatív érzelmeket válthatnak ki benne, amelyre alapozva már könnyen ki lehet játszani az ellenőrzés sikerét. Például az ellenőrzött személytől származó dicséret, melyek vonatkozhatnak az egyenruhára, kinézetre, olyan pozitív érzelmeket válthatnak ki az ellenőrzést végző személyben, amely szimpátiát teremt és ezzel az intézkedés eredménytelenségét el lehet érni. Ha erős az énkép, akkor az intézkedés megingathatatlan és az ellenőrzés feletti kontroll is a hatóság oldalán marad. Az érzelem motivált intézkedés ellenben biztos sikertelenséget okozhat és a hatalom szakképzetlen alkalmazása akár agresszív magatartást is kiválthat.¹⁹

A pénzügyőr szerepénél fogva az ellenőrzések során aszimmetrikus hatalmi helyzetben áll az utasokkal szemben. Ez jelentősen befolyásolja a kapcsolatait valamint a kommunikációját is. A kommunikációnak az ellenőrzések alatt kiemelt szerepe van, mivel fontos információkat lehet leszűrni belőlük. A kommunikáció két fajtája: verbális és nonverbális kommunikáció. A nonverbális kommunikációból – testtartás, nézés, lábtartás – meg lehet ismerni az embereket és következtetni lehet a hazugsággesztusokra is. A verbális kommunikációnál fontos a nyitott és zárt kérdések feltétele, mivel a válaszokat figyelemmel kísérve következtetni lehet az igazságra. A hang, hangszín, hanglejtés megfigyelése is lényeges információkat hordoz. A halk hangszín félelemre, szorongásra utal, mert például rejteget valamit az adott személy az autójában. Ha az ellenőrzött személy hangja intonál, akkor mindig a számára fontos dolgokat emeli ki. A hangos hanglejtés viszont erős, határozott egyéniségre utal. A hazugsággesztusok azok a

¹⁹ Veres Imre: Önismeret, énkép, én-ideál, önbecsülés, önkontroll című előadása alapján, Vám és Pénzügyőri Iskola, Budapest, 2013.

mozdulatok, cselekvések, amelyek az ellenőrzött személy hazugságaira felhívják a figyelmet. A legfontosabb hazugsággesztusok:

Hazugsággesztus	Tudatalatti jelentése
folyamatos fülvakarás	nem akarja hallani a személy a saját hazugságát
folyamatos szemdörzsölés	nem akar szembesülni a személy a saját hazugságával
folyamatos száj körüli matatás	nem akarja kimondani a személy a saját hazugságát
kifelé fordított jobb lábfej	a személy menekülni akar az adott szituációból
nem stabil fejtartás	belső szorongás alakult ki a személyben a hazugság miatt
aszinkronitás a beszéd és a kézmozdulatok között	próbál szabadulni a személy a hazugságaitól

További hazugsággesztus, ha a feltett kérdés után a személy jobbra fölnéz, ekkor megkonstruált, kitalált válasz fog érkezni a kérdésre, azonban ha balra néz föl a személy, akkor az emlékeiből próbálja meg felidézni a választ és igazat fog mondani. Ha az ellenőrzött személy a szemkontaktus fenntartását folyamatosan kerüli, az hazugságra utal, mivel a feltett kérdések feszültséget váltottak ki benne, ezért megszünteti a szemkontaktust. Abban az esetben, ha hazugsága ellenére fenntartja a szemkontaktust az azért van, mert arra kíváncsi, hogy a hazugsága befogadásra talált-e. Ilyen esetekben folyamatosan és határozottan ismétli a válaszát. A pupillatágulás is hazugságra utal, ha kérdés hatására következik be, mivel ezt a funkciót az érzelmek irányítják. A kéz- és lábrengés is hazugságra utal, ha kérdés hatására alakul ki a folyamat, és előzőleg nem volt kéz- vagy lábrengés. Ha a kérdés hatására az ellenőrzött személy izzadni kezd és korábban nem izzadt, akkor ez is hazugságra utal, mivel a kérdés hatására belső feszültség keletkezik benne, amely megemeli a pulzusszámot, a vérnyomást, emelkedik a testhőmérséklet, ezért verejtékezés alakul ki. Ez a belső fiziológiai folyamat játszódik le akkor is, ha a személy folyamatosan dörzsöli az orrát, mivel a hazugság hatására a fent leírt folyamat játszódik le a szervezetében és emiatt megduzzad az orrnyálkahártyája. Természetesen a helyes megítéléshez fontos a kérdések előtti és utáni reakciók alapos

megfigyelése, valamint a környezeti, időjárási tényezők figyelembevétele. Mivel minden esetben a személy a titkok hordozója – a gépjármű csak eszköz -, ezért kell tanulmányozni az emberek verbális- és nonverbális kommunikációját.²⁰

1. Konfliktusok

„A konfliktus a latin 'confligere' szóból származik. Eredeti jelentésében fegyveres összeütközést jelent. A fogalom köznapi használatában megőrződött az összeütközés, ütközés, szembenállás értelmezés. Konfliktusok kapcsán elsősorban személyek között megjelenő – interperszonális – összeütközésekre gondolunk, mert ezek a helyzetek válnak a környezet számára láthatóvá, hallhatóvá. „²¹

A törvények betartatásának ellenőrzése általában feszültséget teremt az emberekben, amely beindítja az egyén önvédelmét és ez konfliktusokhoz vezethet. Feszültségteremtő lehet csupán az egyenruha viselése is. Az egyenruha, amely jól elkülöníti a pénzügyőrt a civilektől, automatikusan beindítja az egyén gondolkodását, az emlékek, élmények előhívását, amelyek a pénzügyőrséggel kapcsolatosak. Számos hiedelem, előítélet él a pénzügyőrökkel kapcsolatban az emberekben, melyek megváltoztatása nagyon nehéz, nagyfokú biztonságérzet kialakítása szükséges hozzá. A konfliktusok során fontos, hogy az ellenőrzést végző pénzügyőr rendelkezzen konfliktus megoldó stratégiákkal. A legtöbbször használt a győztes-vesztes konfliktusmegoldó stratégia. Ebben az esetben az egyik fél akarata teljes mértékben érvényesül a másik fél akaratával szemben. Az ellenőrzések hatékonyságának szempontjából ez a legeredményesebb stratégia, mivel ezzel lehet a legjobban érvényt szerezni a hatóság akaratának. Az alárendelt, alkalmazkodó konfliktuskezelő stratégiánál az egyik fél alárendeli magát a másik fél akaratának, és az alárendelt szerepben lévő negatív érzéseket fog átélni emiatt. A problémamegoldó konfliktuskezelő stratégia esetében mindkét fél elégedett a megoldással, mindkettő akarata érvényesül. A civil életben ez a legjobb konfliktusmegoldó módszer. Az elkerülő konfliktuskezelő stratégiát általában az a személy alkalmazza, aki nem akar konfrontálódni, ez a módszer csak akkor vezet eredményre, ha az adott konfliktushelyzetet az egyén későbbi időpontban meg akarja oldani, a szükséges információk beszerzése után.²²

²⁰ Veres Imre: Kommunikációs ismeretek, készségek elsajátítása, gyakorlása című előadása alapján, Vám és Pénzügyőri Iskola, Budapest, 2013.

²¹ Józsa Zsuzsanna: Pedagógiai ismeretek, Rejtjel Kiadó, Budapest, 2004. 60. oldal

²² Veres Imre: A stressz jellemzői, felismerése, stressz és konfliktuskezelési technikák elsajátítása című előadása alapján, Vám és Pénzügyőri Iskola, Budapest, 2013.

2. Stressz – a munka velejárója

A pénzügyőri szakma kutatói ágának - amely a személyek és gépjárműveik ellenőrzésével foglalkozik – gyakori velejárója a stressz. A feszített munkatempó, az egyre magasabb felderítési mutatók teljesítése, az utasokkal való gyakori konfrontálódás – mint a munkahelyi stresszt kiváltó tényezők, vagyis stresszorok - elősegítik a munkahelyi stressz tartós fennállását.

Maga a stressz lehet eustressz (ártalmatlan, kellemes stressz), vagy distressz (káros stressz), illetve a stresszt előidéző stresszorok lehetnek akut stresszorok és krónikus stresszorok. Az akut stresszorok egyszeri erős stressz hatások kiváltói, míg a krónikus stresszorok ugyan enyhébb stresszt okoznak, de ismételten, folyamatosan hatnak az emberi szervezetre. A pénzügyőri munka esetében a krónikus stresszorok a meghatározóak. Mivel ezek hosszú távon is fennállhatnak, komoly egészségkárosító hatásuk is lehet. A stressz emberi szervezetre gyakorolt biológiai hatása, hogy stressz esetén a mellékvesekéreg kortizol hormont kezd el termelni, amely révén gyorsul a májban a zsírok cukorra alakítása. Ezzel a szervezet jobban tűri a fizikai stresszt, de a túlzott kortizol termelés idővel pszichoszomatikus – „lelki eredetű, de testi panaszokban megjelenő”²³ - megbetegedéshez vezethet. A leggyakrabban előforduló ilyen típusú betegségek: a fejfájás, a gyomorfekély, a fekélyes vastagbélgyulladás, a magas vérnyomás, a depresszió, a reuma és az asztma.²⁴ Ezért is lenne fontos a stresszt minimalizáló munkahelyi környezet megteremtése, valamint stressz kezelési technikák oktatása.

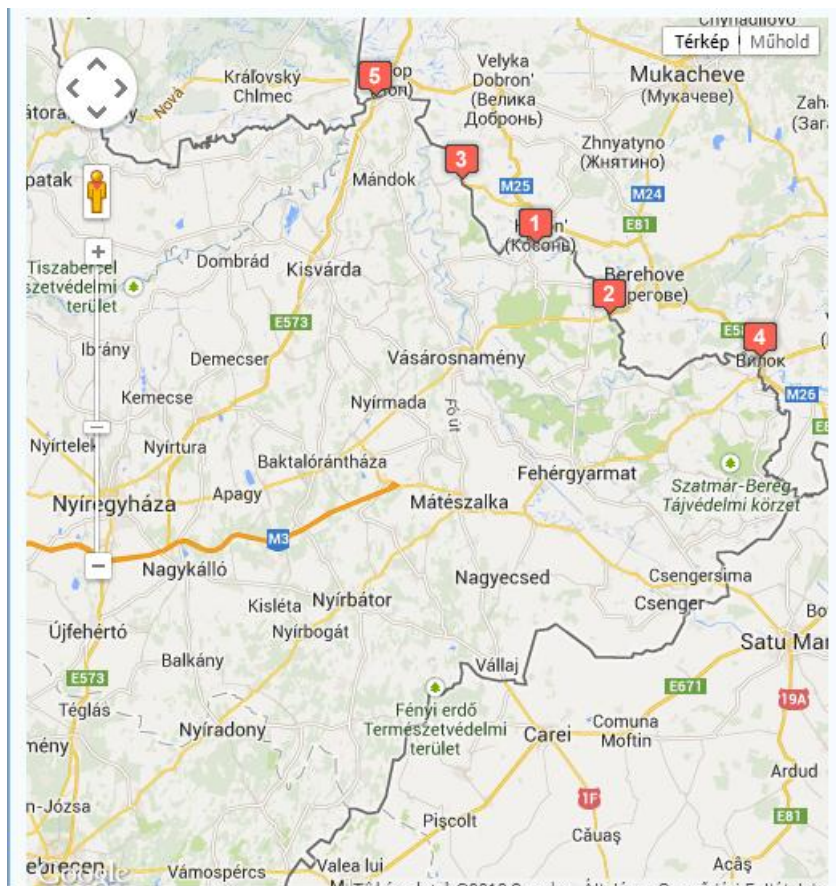
²³ <http://www.kislexikon.hu/pszichoszomatikus.html>, 2013.07.15.

²⁴ Csernyikné Póth Ágnes - Fogarasi Mihály (szerk.): Kriminálpszichológia. Rejtjel Kiadó. Budapest, 2006. Második fejezet, 25-34. oldal

IV. A záhonyi határkirendeltségnél tapasztalható csempészeti formák

1. A záhonyi kirendeltség bemutatása

Magyarország Ukrajnával közös határszakasza 137 km. Ez a teljes magyar határszakasz 6%-a. A határszakasz a magyar oldalon Szabolcs-Szatmár megye egy részét öleli fel, míg Ukrán oldalon Kárpátalja tartozik ide. Ezen szakaszon öt határkirendeltség működik: a barabási, a beregsurányi, a lónyai, a tiszabecsi valamint a záhonyi.

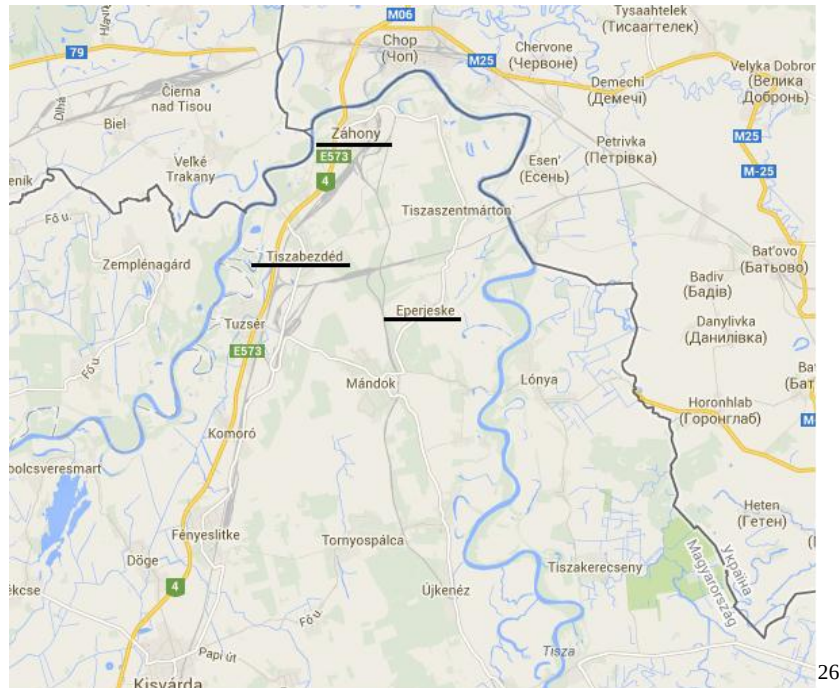

Magyar-ukrán közúti határátkelőhelyek

Kiemelkedik a felsoroltak közül a záhonyi, mivel személy- és áruforgalmát tekintve ez a legforgalmasabb határátkelőhely. Szerepét tekintve azért is fontos, mert az öt átkelő közül rendszeres teherforgalom csak Záhonyban engedélyezett és vasúti áruforgalom csak itt lehetséges. Ukrajnából elsősorban faanyag, nyers kőolajtermékek, szén, vasérc, ipari termékek, papír, vascső, acélcső érkeznek. Kivétel szempontjából húskészítmények, gyümölcskonzervek, zöldségkonzervek illetve a feldolgozóipar áruai a meghatározóak. A záhonyi határkirendeltség a közúti szolgálati hely mellett három további szolgálati hellyel

²⁵http://www.karpataljaturizmus.info/portal_page.php?language=hu&showMap=1&pageID=64&sRefid=ebmvvsdcsek033mie24mdt0no5, 2013.10.04.

rendelkezik. Ezek a következők: Eperjeske MÁV rendező szolgálati hely, Záhony MÁV személypályaudvari szolgálati hely, Eurokapu Kft. Tiszabezdéd.

26

A záhonyi közúti határátkelő, NAV Záhony fényképtárház /2012/

A közúti határátkelőn zajlik a ki- és belépő irányú személy- illetve teherforgalom. Forgalmát tekintve naponta átlagosan 800-850 darab személygépjármű lép be és 700-750 darab személygépjármű lép ki Záhonyra. A teherforgalom vonatkozásában a be- illetve kilépő tehergépjárművek száma a következő, belépő: 150 darab, kilépő: 200 darab.²⁷ Záhony 7 darab belépő és 7 darab kilépő személyforgalmi sávval rendelkezik. Ennek a nagyarányú be- és kilépő forgalomnak az ellenőrzését 12 órás váltószolgálat látja el. A

²⁶ <https://maps.google.hu/maps?hl=hu&tab=wl>, 2013.10.04.

²⁷ Forrás: Határ statisztikai rendszer

záhonyi határkirendeltségen 195 fő hivatásos és 30 fő kormánytisztviselő áll alkalmazásban.

A MÁV személypályaudvari szolgálati helyen a be- illetve kilépő személy- és tehervonatok vámellenőrzése valamint az ezzel kapcsolatos vámkezelések elvégzése az elsőszámú feladat.

Az Eperjeske MÁV rendező szolgálati helyen a naponta beérkező 3-4 darab teherszerelvény vizsgálata és okmánykezelése a feladat. A Tiszabездé területén található vámudvaron nappalos munkarendben látják el a vámkezeléseket.

2. Cigaretta csempészet a záhonyi határátkelőn

A záhonyi határon zajló árucsempészet közül mindig is meghatározó volt a cigaretta csempészete. Az 1990-es évek közepétől egészen a 2005/2006-os szigorítások bevezetéséig évről-évre nőtt a cigarettával kapcsolatos felderítések száma. 2005/2006 előtti időszakra az volt a jellemző, hogy nagyobb mennyiségű, 50-100 karton cigarettát próbáltak becsempészni Magyarország területére. Ez volt az a mennyiség, amely kielégítő profitot tudott biztosítani a csempész számára, siker esetén. A behozandó mennyiséget régen is és ma is a magyar és ukrán dohánytermékek közötti árkülönbőség határozta meg. A mennyiségből adódóan az esetek többségében a csempészárut a személygépkocsik ülései alá és mögé, valamint a kárpitokba rejtették, illetve az alvázra kötözték fel. Jellemző volt, hogy a gépkocsi futókerekeit is felhasználták a cigaretta csempészéshez, illetve az üzemanyagtartályokban úsztatva próbálkoztak nagyobb mennyiségű cigarettát behozni. A csempészeket segítette, hogy ekkoriban még nem tartottak szigorított vámvizsgálatot a belépő sávokon, csak a másodlagos vizsgálati helyeken, így a belépő gépjárművek nagy része csak felületesen volt ellenőrizve.

NAV Záhony fényképtárház /2002/

NAV Záhony fényképtárház /2004, 2006/

NAV Záhony fényképtárház /2006/

Az egyre növekvő cigaretta csempészet, az állami bevételek teljesülése, valamint az akkoriban megjelenő madárinfluenza visszaszorítása érdekében 2005-ben szükségessé vált több szigorítás bevezetése. Ezek közül kiemelkedett a „Forgószél”, és a „Bereg 2005” akció.

A Forgószél akcióorozat célja – 2005 áprilisától - az volt, hogy az ország keleti határszakaszán zajló cigarettacsempészzel és egyéb jövedéki termékekkel kapcsolatos visszaéléseket felderítse, és ezzel csökkentse a nagyobb mennyiségű tételek raktározását és forgalomba hozását. Ebben az akcióorozatban elsősorban a vámnyomozók vettek részt. A bűnügyi felderítéseik következtében 2005 év végéig több mint 300 büntetőügy indult. „A lefoglalt termékek tekintetében a cigaretta volt a legmeghatározóbb mennyiségű termék, ebből 1.262.606 dobozt derítettek fel és foglaltak le.”²⁸

²⁸ http://nav.gov.hu/data/cms248872/Szoveges_beszamolo_2005_ev.doc, 2013.07.15.

A „Bereg 2005” akció 2005 októberében került bevezetésre a magyar-ukrán határszakaszokon. Az akció keretében a határátkelőkön megerősítésre kerültek a szolgálatok, az ország minden részéről vezényeltek pénzügyőröket a keleti határokra. 2005 októberétől kezdve már minden belépésre jelentkező gépjárművet tételes vámvizsgálat alá kellett vonni. Az új ellenőrzési szisztéma miatt jelentősen nőtt a várakozási idő az átkelőkön. Az akció jelentős eredményeket ért el, mivel a lefoglalt cigaretta mennyisége meghaladta a 2004. évi mennyiségeket.

Az akciók eredményességét bizonyítják a statisztikai adatok is: „... a Vám- és Pénzügyőrség 2005. évben (január 01-től - december 31-ig) - bűncselekményeket és szabálysértéseket együtt tekintve - összesen 50.298 cigarettára elkövetett jogsértő cselekményt derített fel. Ezen cselekményszámokat összevetve a 2004. évvel ... 49,9 %-os emelkedés tapasztalható. Az értékelt időszakban összesen 1.388.384 karton cigarettát foglaltak le a Vám- és Pénzügyőrség munkatársai, mely arányában 53,2 %-kal több a 2004. évben lefoglalt mennyiséghez képest. (2004-ben összesen 906.070 karton cigaretta lefoglalása történt meg.) ... elmondható, hogy 2005-ben a felderített cigaretta mennyisége... 1.801.204 kartont tett ki, mely kartonszám 27,3 %-kal több a 2004. évi eredményhez képest (2004-ben: 1.414.760 krt.)”²⁹

Az akciók következtében a záhonyi határátkelőn is jelentősen visszaesett a forgalom. A csempészek alkalmazkodva az új körülményekhez a következő stratégiát választották: mivel 30-35 karton cigaretta behozatala, esetleges lebukás esetén, ekkoriban még csak szabálysértésnek minősült többen áttértek a kisebb mennyiségek behozatalára. Lebukás esetén a csempészeknek csak a kiszabott szabálysértési bírságot kellett kifizetniük, ekkoriban még nem volt alkalmazva az elkövetési értékkel arányos bírságszámítás. Mivel egyre többen választották ezt a módszert újabb szigorítás bevezetése vált indokolttá. 2006 júniusától bevezetésre került az ukrán-magyar valamint a román-magyar közúti határátkelőkön a Jövedéki törvény – 2003. évi CXXVII. törvény – alkalmazása, jövedéki termékekre elkövetett jogsértés esetén. Ezen intézkedés bevezetése azért volt fontos a záhonyi határátkelő életében is, mert hatékonyan segítette a csempészet visszaszorítását, mivel:

- jogsértés esetén a szabálysértési bírság mellett már a jövedéki törvény által meghatározott bírságot - amely magasabb volt, mint a szabálysértési bírság - is meg kellett fizetni,

²⁹ http://nav.gov.hu/data/cms248872/Szoveges_beszamolo_2005_ev.doc, 2013.07.15.

- a jövedéki bírság megfizetéséig az elkövetés eszközét, a gépkocsit, le lehetett foglalni,
- a speciálisan csempészetre átalakított járműveket el kellett kobozni.

A csempészek körében ez utóbbi intézkedés váltotta ki a legnagyobb meglepetést, hiszen sokan csak akkor szembesültek a korábbiakhoz képest hirtelen 4-5-szörösére emelkedett bírsággal, amikor lebuktak a határon. Például 2006 májusában, ha valaki lebukott 5 karton cigarettával a kiszabott szabálysértési bírság, az elkövetési értéktől függően kb. 10 000 és 15 000 forint volt. 2006 június elsejétől a jövedéki bírsággal együtt, ugyanerre a mennyiségre már kb. 40 000 és 45 000 forint bírságot kellett fizetni. Ennek hatására további forgalomcsökkenés volt megfigyelhető a záhonyi határállomáson. Ezek az intézkedések együttesen járultak hozzá, hogy az illegális dohánytermékek piaci részesedése folyamatos csökkenésbe kezdett 2005-től kezdődően - 3. számú melléklet.

A megfigyelhető csökkenés eredményeként Záhonyban is egyre jobban visszaszorultak a cigarettával kapcsolatos felderítések. A csempészek jellemzően kis mennyiségeget, 2-3 kartonokat, próbáltak meg becsempészni Magyarországra. Ezeket általában az autó gyári üregeiben - fűtőcső, levegőszűrő-, műszerfalában, üléseiben rejtették el. Gyakori elkövetési mód volt a ruházat alá történő elrejtés is. Természetesen továbbra is előfordultak nagyobb mennyiségű cigaretta lefoglalások, de már jelentősen alacsonyabb számban.

NAV Záhony fényképtárház /2008, 2009/

NAV Záhony fényképtárház /2010/

NAV Záhony fényképtárház /2009/

A nagyobb mennyiségekkel – 50, 100, 150 karton - próbálkozók körében jelenleg két jellemző elkövetési magatartás figyelhető meg Záhonyban. A gyakrabban előforduló, hogy ha a csempész autója másodlagos vizsgálatra kiválasztásra kerül, ahelyett, hogy alávetné magát a vámvizsgálatnak, engedély nélkül elhagyja az átkelő területét, oly módon is, hogy kitöri a lezárt sorompókat is. Ezt azért szokták megtenni, mert az esetleges lebukás miatt elvesztené a megvásárolt cigarettát, valamint a bírság összege is jelentős lenne. Azonban ha sikerül elmenekülnie később csak 100 000 forint vámigazgatási bírságot kell megfizetnie, amely ahhoz képest, hogy nem kell fizetnie jövedéki bírságot, illetve megtarthatja az autóját és a cigarettát is nem túl nagy összeg. Véleményem szerint ennek az elkövetési módnak a megszüntetésére szükséges lenne beüzemelni forgalom lassító illetve a gépjárművet megállításra kényszerítő technikai eszközöket. A 2013-ban felszerelt új sorompók erre a célra tökéletesen alkalmatlanok, mivel már több esetben is előfordult áttöréses elhajtás. Az útból kiemelkedő útzár hatékonyabb megoldást jelentene.

A másik ritkábban előforduló elkövetői magatartás a következő: a nagy mennyiségű cigarettát speciálisan átalakított helyekre rejtik, általában rossz műszaki állapotban lévő, több tízéves autókba. Az autó áthozatalára pedig pár ezer forintért egy sofőrt bérelnék fel, akinek az esetek többségében nincs tudomása a ténylegesen szállított mennyiségről. Abban az esetben, ha az autó megbukik a határon a „befektető” csak az alacsony értékű autót, valamint az elrejtett cigaretta árát veszíti el. Ezekben az esetekben, mivel a jövedéki bírság összege több tízszerese az autó értékének a bírság nem kerül kifizetésre. Ez az elkövetés általában azon csempészzel foglalkozó szűk kört jellemzi, akik megfelelő anyagi háttérrel rendelkeznek, és képesek több csempészetre átalakított autót is járatni a határon. A jövőben a határátkelőn zajló cigarettacsempészet véleményem szerint újra növekedésnek fog indulni, mivel az adózott és az adózatlan piac alakulását nagymértékben befolyásolják az évi többszörös, a fizetőképes keresletet jelentősen meghaladó jövedéki adóemelések, az áfa emelés, valamint a 2013 nyarán életbe lépett trafiktörvény. A 2012. évi CXXXIV. törvény - A fiatalkorúak dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről - bevezetése további drágulást okozott a dohánytermékek kiskereskedelmi árában. Mára több cigaretta ára is meghaladta az 1000 Ft/doboz árat, így egyre többen választják a megfizethetőbb csempészecigarette-t.

3. Üzemanyag csempészet a záhonyi határátkelőhelyen

A záhonyi határátkelőn a cigarettacsempészzel szoros összefüggésben álló üzemanyag csempészet is meghatározó. Ennek oka szintén az ukrán és magyar üzemanyagárak között meglévő mindenkori árkülönbség:

Üzemanyag	Ukrajna	Magyarország
gázolaj	kb. 300 Ft	kb. 440 Ft
benzín	kb. 320 Ft	kb. 425 Ft

Üzemanyagárak, 2013. szeptember

A múltat tekintve egészen a 2005-ben elkezdődő szigorítások bevezetéséig folyamatosan nőtt az üzemanyag csempészzel kapcsolatos felderítések száma Záhonyban. 2005 előtti időszakra az volt a jellemző, hogy a csempészek napi több alkalommal is átlépték a magyar-ukrán határt tele tankkal. Mindezt azért tudták megtenni, mert a határátlépéseik ekkoriban nem kerültek semmilyen formában rögzítésre, így a vámmentesség feltételeit nehezen lehetett ellenőrizni. Jellemző volt, hogy nagy üzemanyagtartállyal rendelkező gépjárműveket használtak a határátlépésekhez. Ezekben napi több alkalommal is 100-150

liter üzemanyagot hoztak be vám- és illetékmentesen Magyarország területére. Gyakran olyan nem gyárilag rendszeresített tartályokkal felszerelt autókkal is közlekedtek, melyekbe a fenti mennyiség kétszeresét is be tudták hozni. Ezeket az állapotokat hivatott felszámolni a 2005-ben bevezetett szigorítás. A 2005 októberében elindult „Bereg akció” keretén belül került első alkalommal bevezetésre az írásbeli árnyilatkozatok alkalmazása, amelyet innentől kezdve minden belépő gépjármű vezetőjének kötelező volt kitölteni. Ezen árnyilatkozaton fel kellett tüntetni a gépjármű üzemanyagtartályában lévő üzemanyag mennyiséget, a kilométeróra állását, a gépjármű rendszámát, a vezető nevét, útlevélszámát mind be- illetve kilépés alkalmával – 4. számú melléklet.

Ezen adatokat egy Excel táblázatban rögzítették, így megkönnyítve a napi egy alkalommal járó vámmentesség lekérdezését.

Az üzemanyag csempészet elleni harcot segítette 2005 májusától a régióban folyamatosan jelen lévő, a magas kéntartalmú üzemanyagok felhasználását ellenőrző Vegyvizsgáló Intézet mobil laborjai. A mobil laborok segítségével bárhol és bármikor mintát lehetett venni a mezőgazdasági, teher-, illetve haszongépjárművekből. Az ellenőrzések során a gépjárművek üzemanyagtankjából vett mintát a laborbuszban azonnal bevizsgálták. Ha a Magyarországon forgalmazott üzemanyagok kéntartalmától eltérő üzemanyag került ellenőrzésre, és annak törvényes eredetét a felhasználó nem tudta igazolni, akkor eljárást lehetett kezdeményezni. Az ellenőrzések, valamint a kiszabott bírságok hatására jelentősen megnőtt a régió üzemanyagtöltő állomásainak a legális forgalma kb. 30-35%-kal – 5. számú melléklet.

Az üzemanyag csempészet elleni küzdelem következő fontos dátuma volt 2010. szeptember 01. Ekkor került bevezetésre a Határforgalmi Statisztikai Rendszer, a HBSR. Innentől kezdve az utasok által kiállított írásbeli árnyilatkozatokat már nem Excel táblázatba rögzítettük, hanem a HBSR-be. A program lehetővé tette a belépő és a kilépő járművek elszámoltatását a megtett út, tankolás óta eltelt idő és a vámmentesen behozott üzemanyag vonatkozásában.

Az üzemanyag csempészzel foglalkozók száma csökkenni kezdett az intézkedés hatására. Természetesen voltak olyanok is, akik nem adták fel és rájöttek arra, hogyan tudják kijátszani az új rendszert. A program úgy működik, hogy átlagfogyasztással számolva kilépéskor megállapítja, hogy adott gépjármű a legutolsó belépése alkalmával bejelentett üzemanyag mennyiséget elhasznált-e, a megtett út alapján. Ha a tele tank üzemanyagot valaki túl rövid idő alatt vagy túl kevés kilométer megtételével használta fel, akkor a rendszer jelez. Ezt a legtöbb esetben úgy játszották ki, hogy miután illegálisan eltávolították a

vámmentesen behozott üzemanyagot, beletekertek a kilométeróraba annyi kilométert, amennyi az adott üzemanyag mennyiség felhasználásához szükséges lett volna. A kilométeróra tekerést legkönnyebben a régebbi típusú autókban tudták megoldani, mivel egyszerűen csak kézzel beletekertek a kilométeróra-számláló számlapjába. Az újabb, digitális kijelzővel rendelkező autók esetében különféle szivargyújtóról üzemelő óratekerő szerkezeteket alkalmaztak.

A HBSR-rendszer bevezetésével párhuzamosan elkezdődött az autók üzemanyagtartályának szigorított vámvizsgálata is. Ennek azért volt jelentősége, mert több olyan autó is megfordult a záhonyi határon, amely a gyárilag rendszeresített üzemanyagtartály helyett az eredetihez képest 20-25%-kal megnagyobbított tartállyal rendelkezett. A vizsgálatok során az üzemanyagtartályban lévő tényleges mennyiséget hitelesített üzemanyag lefejtő berendezéssel kellett megállapítani. Minden autótípushoz rendelkezésre álltak hivatalos műszaki adatok, melyek tartalmazták az üzemanyagtartályok méretét. Abban az esetben, ha az autógyártótól származó adatokhoz képest sokkal több üzemanyagot lehetett lefejteni a tartályból, akkor alapos volt a gyanú, hogy az autó nem a rendszeresített üzemanyagtartállyal van felszerelve, ezért szakértői vizsgálat lefolytatásáig ezek a gépkocsik visszatartásra kerültek. Ha a szakértői vizsgálat megerősítette, hogy az adott gépjármű üzemanyagtartálya nem rendszeresített akkor azok elkobzásra kerültek, a 2003. évi CXXVII. törvény 120. § (2)-e alapján, amely kimondja: „A felhasználásra, tárolásra és szállításra használt eszközt a (3) bekezdésben foglaltakra tekintet nélkül el kell kobozni, ha azon a jövedéki törvénysértés elkövetését célzó átalakítást végeztek.”³⁰ Több polgári per is indult a tömeges autó lefoglalások miatt, melyeket az autó tulajdonosok indítottak a Pénzügyőrség ellen, de a bíróságon nagy százalékban elutasították a kereseteket - 6. számú melléklet.

Mivel a kezdeti forgalomcsökkenés után egyre többen tértek vissza az üzemanyag csempészetéhez, újbóli szigorítás bevezetésére volt szükség. Ezt igazolták a statisztikai adatok is: 2011. december 1. és 2012. február 7. között „... eltelt 70 nap, azaz 10 hét alatt összesen 149 889 gépjármű lépett be Ukrajnából Magyarországra. Ebből 2997 járművet 10-nél többször, azaz hetente 1-nél több alkalommal regisztráltak belépőként az ukrán–magyar határon. Az érintettek összesen 72 427 alkalommal léptek be Magyarországra.

³⁰ 2003. évi CXXVII. törvény - a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól, 120. § (2)

Vagyis 42 457 alkalommal a heti 1 alkalmon felül történt belépés, ennek megfelelően a vizsgált időszakban alkalmi jellegűnek mindösszesen 107 432 belépés minősül!”³¹

A szigorítás alapjául a 2008. évi LXVIII. törvény - az utasok személyi poggyászában importált termékek általános forgalmi adó és jövedéki adó mentességéről - szolgált. A törvény 4. §-a kimondja: „Az egyéb rendelkezésektől függetlenül az adómentesség arra az importra terjedhet ki,

a) amely alkalmi jellegű,

b) amelynek keretében az importált termék vagy termékek az utas, annak családtagja személyes használatára vagy ajándékozás céljára szolgálnak, és

c) amelynek keretében az importált terméknek vagy termékeknek sem a jellege, sem a mennyisége - az a) és b) pont teljesülésétől függetlenül - nem utal kereskedelmi jellegű importra

[a)-c) pontok a továbbiakban együtt: nem kereskedelmi jellegű import].”³²

Ennek alapján 2012. március elsején megkezdődött az adómentesség feltételeinek a vizsgálata üzemanyag tekintetében:

a) az üzemanyag behozatal kizárólag alkalmi jellegű:

A behozatal nem egy sorozat részeként valósul meg, hanem alkalmoszerűen történik, legfeljebb hétnaponként 1 alkalommal. Ebből kifolyólag nem minősül alkalmi jellegűnek – és a feltétel nem teljesül –, ha a behozatal valamilyen rendszerességgel történik. Tehát egy héten belül többször, rövid időközönként, pl.: naponta, kétnaponta, vagy akár három-négy naponta.

b) Az üzemanyagot személyes használatra hozzák be:

Személyes használatúnak tekinthető az az üzemanyag mennyiség, amely a magánszemély által az utazásához használt gépjármű szabványos üzemanyagtartályában található, valamint a 10 litert meg nem haladó mennyiségű, hordozható tartályban, kannában tárolt üzemanyag.

³¹ <http://www.karpataljalap.net/2012/03/09/szigoritottak-magyar-vamosok>, 2013.08.30.

³² 2008. évi LXVIII. törvény - az utasok személyi poggyászában importált termékek általános forgalmi adó és jövedéki adó mentességéről, 4. §

c) Az üzemanyagnak sem a jellege, sem a mennyisége nem utal kereskedelmi mennyiségű behozatalra:

A nem kereskedelmi jellegű behozatal akkor valósul meg, ha a behozott üzemanyag személyes vagy családi használatra szolgál, és a behozatal rendszeressége hétnaponként az egy alkalmat nem haladja meg.

Amennyiben a feltételek valamelyike nem teljesül, az üzemanyag csak az általános forgalmi adó és jövedéki adó megfizetése után hozható be Magyarország területére. Ez a gyakorlatban az jelenti, hogy 10 liter üzemanyag vámkezelése kb. 3000 Ft-ba kerül. Természetesen dönthet úgy is a gépjármű vezetője, hogy visszaszállítja az üzemanyagot a vásárlás helyszínére. A szigorítás hatására jelentős forgalomcsökkenés alakult ki a záhonyi határátkelőn. Mivel a vámmentesség vizsgálata személyre szőtt több üzemanyagcsempész is felhagyott a tevékenységével. Azok, akik továbbra is kitartanak általában az üzemanyag szintjelző manipulálásával próbálkoznak – tele tank esetén kiakasztják a szintjelzőt, mintha csak pár liter üzemanyag lenne a tankban -, de a fizikális vizsgálat során, amikor lefejtésre kerül az üzemanyag, ezek a csempészek is lebuknak. A kb. 30 %-os forgalomcsökkenés egyértelműen a bevezetett szigorításoknak tudható be. A forgalomcsökkenés hatására ma már azok is átlélik az országhatárt Záhonynál, akik eddig a nagy sorok miatti várakozási idő következtében elkerülték az átkelőt.

Megfigyelhető, hogy alacsony számban ugyan, de növekedni kezdett az utóbbi időszakban az utasforgalom Záhonyban. Ennek oka véleményem szerint az, hogy azok a személyek, akik eddig feketén vásárolták az üzemanyagot, a forrásaik megszűnése miatt saját maguk szerzik azt be Ukrajnában. További tapasztalat, hogy bő másfél évvel a szigorítások bevezetése után jellemzően saját használatra tankolnak az utasok, és a csempésztevékenység nagymértékben visszaszorult.

Az üzemanyag és cigarettacsempészet ellen 2005-től folyamatosan bevezetett szigorítások hatására egyre jobban nőtt a záhonyi állomány pszichológiai leterheltsége. A szigorítások hatására mindennapos konfliktusokkal teli helyzetek alakultak ki, mivel a korábban csempészetből élő emberek nehezen tudták feldolgozni, hogy ugrásszerűen emelkedtek a bírságok, illetve az ellenőrzések színvonala is. Ezen konfliktusos helyzetek is hozzájárultak ahhoz, hogy a záhonyi kirendeltség véleményem szerint az egyik legstresszesebb munkahellyé vált az elmúlt évek alatt.

V. A csempészet gyakorlati megjelenése a záhonyi határforgalomban

1. Kockázatelemzés, vámvizsgálati szintek

A kutatói, felderítői munka során elsőrendű szempont a megfelelő gépjármű kiválasztása másodlagos vámvizsgálatra. Erre a célra szolgál a megfelelő kockázatelemzés, amellyel elő lehet segíteni az eredményes felderítői munkát. Ennek megfelelően a záhonyi határátkelőhelyen három kockázati szintet lehet megkülönböztetni a személyforgalomban: alacsony, közepes és magas kockázati szint. Ezek a kockázati szintek, valamint a hozzájuk kapcsolódó vámvizsgálati szintek a következők:

Alacsony kockázati szintet képviselnek:

- 1) a belépő diplomáciai vagy egyéb személyes mentességet élvező személyek,
- 2) a katasztrófavédelmi egyezmények alapján alakítás nélkül átléptethető segélycsapatok,
- 3) kormányzati, közigazgatási szervek hivatalos delegációinak személyzete,
- 4) katonai / NATO / szállítmányokat kísérő személyzet,
- 5) kulturális, vallási rendezvény céljából csoportosan autóbusszal közlekedő utasok, valamint a gyermekcsoportok.

Közepes kockázati szintet képviselnek:

- 1) akik Magyarország vámterületére nem rendszeresen lépnek be (pl.: turista busz utasa),
- 2) a belépés rendszeres ugyan (7 naponta legfeljebb 1 alkalommal), de ezt meghatározott cél érdekében teszik (pl.: munkahelye valamely uniós tagállam területén van, családlátogatás), és velük szemben a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hatáskörébe tartozó bűncselekmény, szabálysértés vagy egyéb jogsértés elkövetése nem került megállapításra.

Magas kockázati szintet képviselnek: amennyiben alacsony, vagy közepes kockázati szint egyértelműen nem állapítható meg.³³

Tapasztalatom alapján az alacsony kockázati szintbe sorolt gyerekcsoportok esetében a közepes kockázati szint indokoltabb lenne, mivel többször előfordult már, hogy a buszvezetők rendkívül jó lehetőséget látnak abban, hogy a gyerekcsoportokat általában

³³ Forrás: Észak-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatóság főigazgatója által kiadott 1001/2013/73. számú eljárási rend

csak egyszerű vámvizsgálatnak vetik alá. Ezt kihasználva a busz különféle rejtekhelyein akár nagyobb mennyiségű cigarettát is megpróbálnak becsempészni. Különösen igaz ez, ha az úti cél valamelyik nyugat-európai ország.

A kockázati szintekhez kapcsolódó vámellenőrzés alap vagy szigorított vizsgálat lehet. Az alapvizsgálat egyes illetve kettes szintű, míg a szigorított vizsgálat hármas illetve négyes szintű.

1-es vámvizsgálati szint tartalmazza:

- 1) az utasok, illetve a közlekedési eszköz okmányainak vizsgálatát,
- 2) utasok összetételének áttekintését (életkor, állampolgárság, családi viszony),
- 3) utastér vizuális áttekintését,
- 4) a gépjármű tulajdonjogának tisztázását.

2-es vámvizsgálati szint tartalmazza:

- 1) az 1-es szintű vámvizsgálat tekintetében meghatározottak végrehajtását,
- 2) a szállított poggyászok vizuális áttekintését és szűrőpróbaszerű vizsgálatát,
- 3) a gépjármű utasterének, csomagtartójának vizuális áttekintését és szűrőpróbaszerű vizsgálatát.

A 3-as vámvizsgálati szint tartalmazza:

- 1) az 1-es szintű vámvizsgálat tekintetében meghatározottak végrehajtását,
- 2) a szállított poggyászok tételes – a határkirendeltségek birtokában lévő műszerek igénybe vételével történő – átvizsgálását, az áruk, illetve azok csomagolásának megbontását, szétszedését,
- 3) a gépjármű utasterének, csomagtartójának vizuális áttekintését és tételes vizsgálatát, amely a határkirendeltségek birtokában lévő műszerek igénybe vételével történik.

A 4-es vámvizsgálati szint tartalmazza:

- 1) a 3-as szintű vámvizsgálat tekintetében meghatározottak végrehajtását,
- 2) a gépjármű motorterének, üzemanyagtartályának és alvázának vizuális áttekintését és tételes vizsgálatát.

Az alacsony kockázati kategória esetében az 1-es vámvizsgálati szintnek megfelelő ellenőrzés szükséges. Közepes kockázati kategóriába tartozó gépjárművek és utasok esetében 2-es, illetve a vámvizsgálat során felmerülő körülményekre tekintettel – pl. elrejtett csempészáru előtalálása - 3-as vagy 4-es vámvizsgálati szintnek megfelelő

ellenőrzést kell tartani. Magas kockázati kategória megállapítása esetén 3-as vagy 4-es vámvizsgálati szintnek megfelelő ellenőrzés szükséges.³⁴

A kutatói munka végzése során a 3-as és a 4-es ellenőrzési szinteket szoktuk alkalmazni a másodlagos vizsgálati helyen. A vámvizsgálatokat általában párban végezzük, az időtartalma gyakran a 30 percet is meghaladhatja, attól függően, hogy találunk-e csempészárut az autóban. A 4-es típusú ellenőrzés során szisztematikusan átvizsgáljuk a motortérben a(z):

- a. hűtő és a lökhárító között található üreget,
- b. első sárvédők belső oldalait,
- c. akkumulátort,
- d. ablakmosó tartályt,
- e. levegő- és pollenszűrőt,
- f. vízelvezető csatornát.

NAV Záhony fényképtárház /2012/

³⁴ Forrás: Észak-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatóság főigazgatója által kiadott 1001/2013/73. számú eljárási rend

Az utastérben ellenőrizzük a(z):

- a. ülések ülőpárnáját, háttámláját, fejtámláját,
- b. kesztyűtartót,
- c. ajtókárpitokat,
- d. tetőkárpitot,
- e. kalaptartót
- f. műszerfalat,
- g. légsákok,
- h. fűtőcsöveket és fűtőventilátort,
- i. tetőtámasztó (a, b, c) oszlopokat,
- j. sebességváltó konzolt.

NAV Záhony fényképtárház /2009/

35

A csomagterben megvizsgáljuk a(z):

- a. pótkereket, és a pótkeréktartót,
- b. oldalkárpitokat,
- c. a gépjármű kötelező tartozékait (elsősegély doboz, elakadásjelző háromszög doboza, emelő és szerszámtartó láda, pótüzemanyag kanna)
- d. hangládát,
- e. térelválasztó falat,
- f. lökhárítót rögzítő csavarokat,
- g. hátsó lökhárítót,
- h. csomagtartókárpitot,
- i. lámpákat.

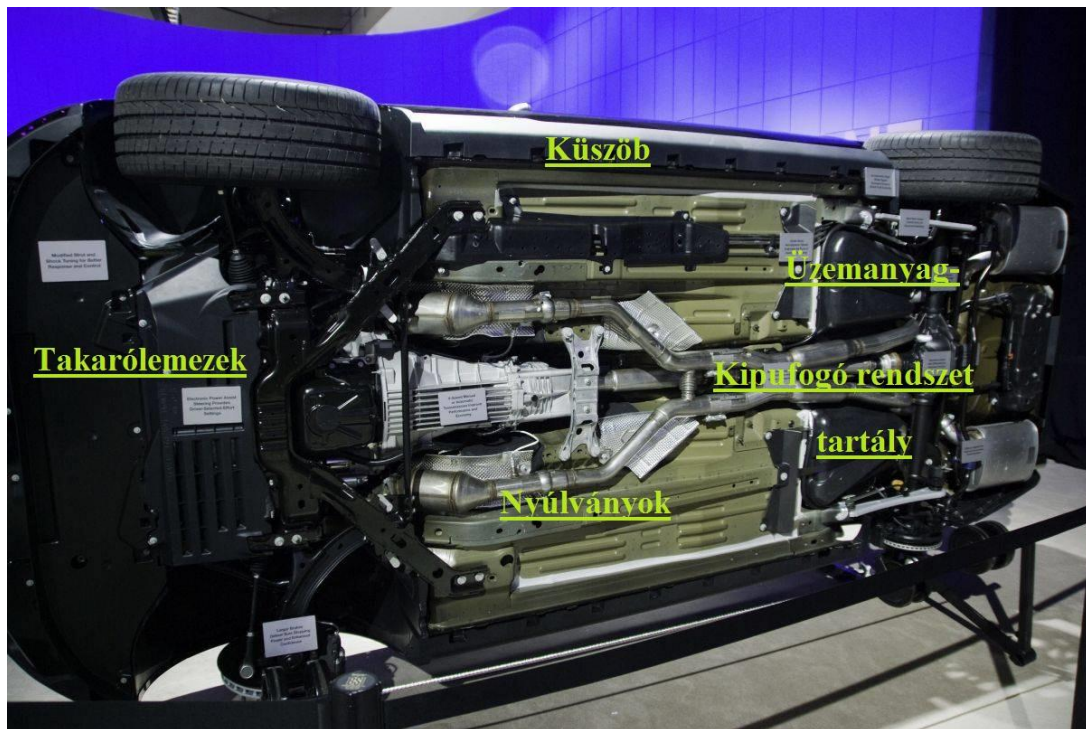
³⁵[http:// www.autosforum.hu](http://www.autosforum.hu), 2013.10.04.

NAV Záhony fényképtárház /2012/

A szerelőknél ellenőrizzük a(z):

- a. kipufogódobot,
- b. alvázvédő takarólemezeket,
- c. első és hátsó lökhárítót,
- d. futó kerekeket,
- e. küszöböket,
- f. első és hátsó nyúlványokat,
- g. üzemanyagtartályt (hegesztés, térfogatnövelés jelei; tankrögzítő pántok, rögzítő csavarok állapota).

36

A 4-es vámvizsgálati szint kiterjed a gépjármű utasteréhez, csomagtartójához, motortérhez, alvázához és üzemanyagtartályához tartozó szerkezeti elemek megbontására is, azok ki- és szétszerelésére, a rejtett tároló helyek felkutatása érdekében.

2. A tételes vámvizsgálat során csempésztevékenységre utaló jelek

2.1. A motortérben:

a, első sárvédők belső oldalai: ha a doblemezeket rögzítő csavarok kopottak, karcosak, sárral frissen lekenetek mindenképpen érdemes e rögzítő csavarokat kitekerni és a sárvédő belső oldalát megnézni.

b, akkumulátor: ha az autóban két akkumulátor is található (pl. egy a motortérben, másik pedig a csomagtartóban vagy az ülés alatt) érdemes az akkumulátor tetején található 6 db zárókupak egyikét kitekerni és belenézni az akkumulátor belsejébe. Abban az esetben, ha átalakított az akkumulátor ezeket a zárókupakokat beragasztják, kiserelésük nehéz. Ha az akkumulátor nem átalakított, akkor a zárókupakok alatt akkumulátorsavat lehet látni.

³⁶http://dc.about.com/od/specialeventphotos1/ig/Washington-Auto-Show-pictures/2010_Ford_Mustang_Undercarriag.htm, 2013.10.04.

NAV Záhony fényképtárház /2004/

c, ablakmosó tartály: ha a tartály nincs feltöltve folyadékkal vagy ellenkezőleg csordultig van felöntve átalakításra utalhat. Ebben az esetben alulról kivágják a tartályt és abban helyezik el a csempészárut.

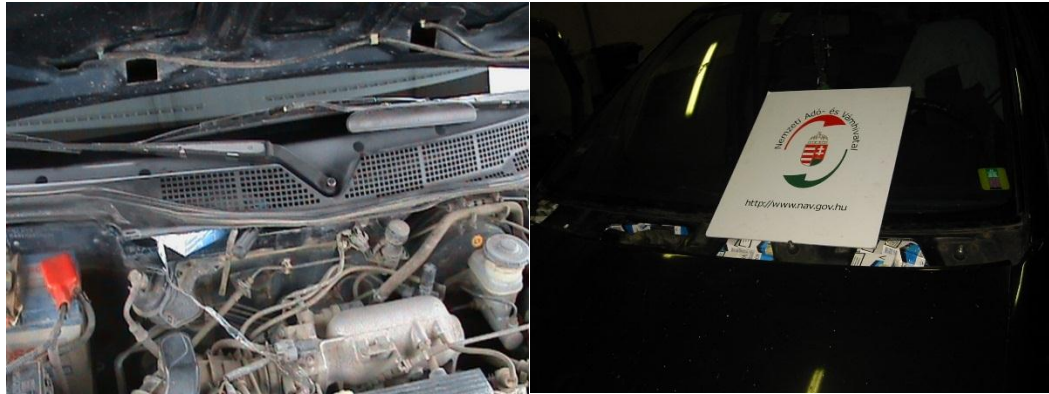
NAV Záhony fényképtárház /2009/

d, levegő- és pollenszűrő: ha a levegőszűrőt tartalmazó műanyag dobozon friss nyitási nyomok vannak, akkor elképzelhető, hogy a levegőszűrő helyén cigarettát helyeztek el. Előfordulhat, hogy magát a levegőszűrőt alakítják át: a szűrő belsejét kivágják, és a belsejében rejtik el a cigarettát.

NAV Záhony fényképtárház /2010, 2012/

e, vízvezető csatorna: ha a vízvezető csatornát takaró műanyag borításon található réseken keresztül nem lehet belátni a csatornába, mivel azokat eltakarták valamilyen anyaggal, érdemes a műanyag borítást eltávolítani és átvizsgálni a motortér ezen részét.

NAV Záhony fényképtárház /2011/

2.2. Az utastérben:

a, ülések: az üléseket legegyszerűbben kézzel összenyomva tudjuk megvizsgálni, ha azt tapasztaljuk, hogy túl kemény az ülőrész vagy a háttámla, akkor szükséges a háttámla borítás eltávolítása illetve az ülőrésznél a kárpit megbontása.

NAV Záhony fényképtárház /1999,2006/

b, kesztyűtartó: ha a kesztyűtartót rögzítő csavarokon gyakori mozgatási nyomokat lehet látni, akkor azok kiszérése után meg lehet vizsgálni a mögötte található üregeket, amelyek alkalmasak a cigaretta elrejtésére.

NAV Záhony fényképtárház /2007/

c, ajtókárpitok: ha az ajtókat rögzítő csavarok túl tiszták, az ajtókárpit peremén friss fogdosásra utaló nyomok vannak, akkor szükséges a borítás leszerelése, valamint indokolt abban az esetben is, ha az ablakokat nem tudjuk teljesen letekerni vagy azok nem működnek.

NAV Záhony fényképtárház /2013/

d, tetőkárpit: ha az autó tetejét belülről és kívülről átfogva azt tapasztaljuk, hogy az túl vastag érdemes valamelyik tetőkárpiton elhelyezett lámpatestet kiszerezni és az így keletkezett üreget keresztül áttekinteni a tető belsejét.

e, kalaptartó: a kalaptartó alsó részét a csomagteréből érdemes vizsgálni, ha itt azt tapasztaljuk, hogy a kalaptartót tartó fémvázon található üregeket letakarták, elfedték, akkor szükséges a kalaptartó megbontása, mivel alatta cigaretta lehet elrejtve.

f, műszerfal: ha a műszerfalban elhelyezett kijelző panelen gyakori mozgatósi nyomokat lehet találni, akkor az utalhat a kilométeróra tekerésére, de rejtékhelyként is szolgálhat, mivel a legtöbb autónál nagyobb üreg található a kijelző mögött.

g, légzsák: ha a légzsák helyére cigarettát rejtettek el, arra több jel is utalhat: - a műszerfalon a légzsákot jelölő ikon kikapcsolt állapotot jelez; - a légzsákot takaró műanyag borítás a gyakori mozgató miatt nem illeszkedik tökéletesen a helyére; - a borítást rögzítő csavar fején a gyakori ki-, betekerés miatt apró karcokat lehet látni.

NAV Záhony fényképtárház /2007/

h, fűtésesővek és fűtőventilátor: ha a műszerfal alatti fűtésesőveket összenyomva azt tapasztaljuk, hogy azok túl kemények, valószínű, hogy azokban cigarettát helyeztek el, ezért indokolt a szétszedésük. A fűtőventilátorokban elrejtett cigarettára utal, ha a ventilátor külső burkolata tiszta, ujjlenyomatos illetve a levegő befűtése nem működik.

NAV Záhony fényképtárház /2011/

i, tetőtámasztó (a, b, c) oszlopok: ha a tetőtámasztó oszlopokat körbeölelő kédergumik túl könnyen elhúzhatóak, akkor szükséges az oszlopok átvizsgálása, mert az üregekben cigaretta lehet elrejtve. Abban az esetben, ha a c-oszlop kopogtatásra tompa hangot ad szintén indokolt az elem szétszedése.

j, sebességváltó konzol: ha a sebességváltót takaró műanyag borítást könnyen ki lehet pattintani, akkor érdemes az alatta lévő üreget átvizsgálni, mivel az tökéletesen alkalmas cigaretta elrejtésére.

2.3. A csomagtérben:

a, pótkerék és a pótkeréktartó: ha a felfújott állapotban lévő pótkerék csavarhúzóval történő ütögetésre tompa, kemény hangot ad indokolt a szétszerelése, mivel abban cigarettát rejthettek el. Szintén csempészetre utalhat, ha a leeresztet állapotban lévő pótkerék felületét nem tudjuk rányomni a felnire – például térdel ránehézkedve -, mivel a benne elrejtett áru, ezt megakadályozza.

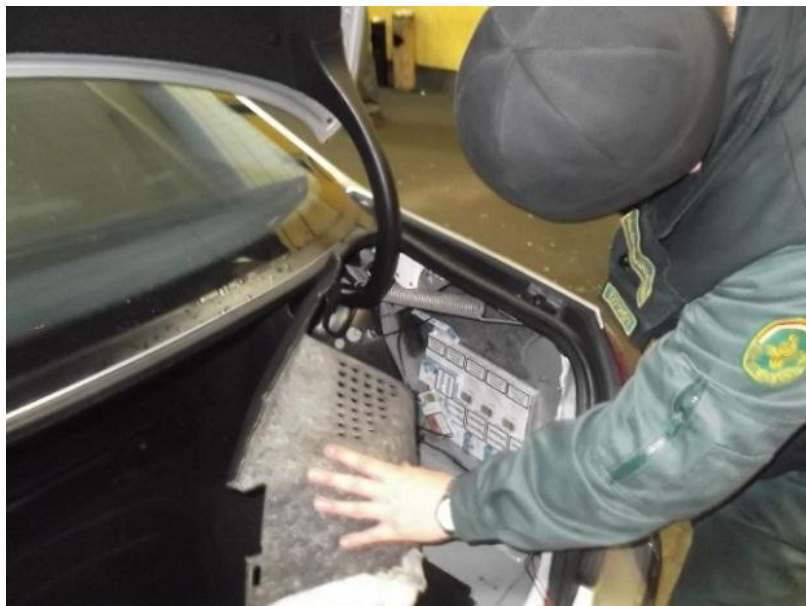
NAV Záhony fényképtárház /2006/

Ha a pótkeréktartóban elhelyezett pótkerék mérete és nagysága eltér az adott típushoz tartozó keréktől, és a pótkeréktartót alulról átfogva azt túl vastagnak találjuk, akkor a csomagtartó fenéklemeze nagy valószínűséggel megduplázásra került, amelyben cigarettát rejtettek el.

NAV Záhony fényképtárház /2008/

b, oldalkárpitok: ha az oldalkárpitokat rögzítő műanyag csavarok hiányosak, vagy a gyakori mozgás miatt a kárpitok töredezték, indokolt a borítások mögötti üregek ellenőrzése.

NAV Záhony fényképtárház /2012/

c, hangláda: ha a gépjárműben található hangláda annyira zárt, hogy nem lehet a belsejébe belátni kívülről, akkor szükséges magának a hangszórónak a kiszerelése és a láda tartalmának az ellenőrzése. Előfordulhat, hogy nagyon könnyen be lehet látni a hangládába, de a láda falai túlságosan vastagok. Ebben az esetben lehetséges, hogy a dupla oldalfalak között cigarettát rejtettek el.

NAV Záhony fényképtárház /2000/

d, térelválasztó fal: ha a hátsó üléseket nem tudjuk lenyitni és a csomagteréből sem lehet látni a hátsó üléstámlát, akkor az arra utalhat, hogy egy mesterséges üreget alakítottak ki a két rész között, és abban cigarettát rejtettek el.

NAV Záhony fényképtárház /2008, 2004/

e, lökhárító rögzítő csavarok: ha csavarok túl tiszták valamint a felületükön gyakori kibetekerési nyomok vannak indokolt a hátsó lökhárító leszerelése, mivel a lökhárítót tartó nyúlványokban cigaretta lehet elrejtve.

f, hátsó lökhárító: ha a hátsó lökhárító nem üreges és átfogva is azt lehet tapasztalni, hogy az túl vastag, akkor az arra utalhat, hogy azt átalakították csempészetre, ezért indokolt a szétszerelése.

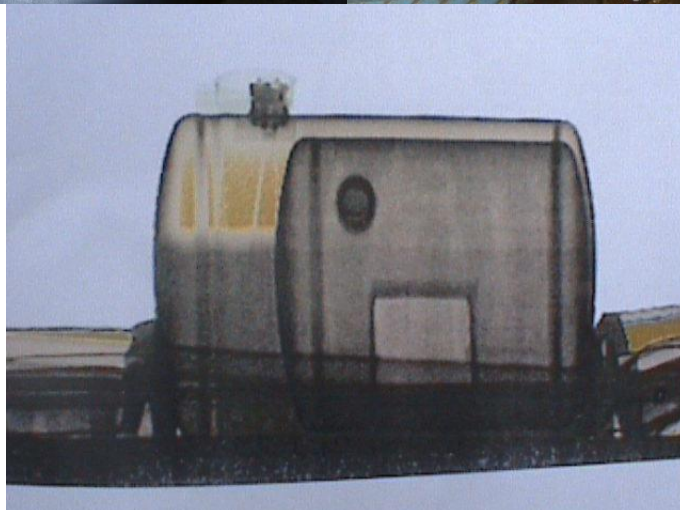
NAV Záhony fényképtárház /2006, 2013/

g, csomagtartókárpit: ha a csomagtartótető kívülről kopogtatva tompa hangot ad, érdemes az azt belülről borító szövetkárpit eltávolítása, mivel alatta cigaretta lehet elrejtve.

h, gáztartály: leggyakoribb jelek a gáztartályban elrejtett cigarettára:

- a tartály kopogtatásra tompa hangot ad,
- a rögzítő pántok és csavarok túl tiszták, gyakori mozgatus jelei megfigyelhetők rajtuk,
- a gáztartály környékén kopási, csiszolási nyomokat lehet látni a gyakori kiforgatások miatt.

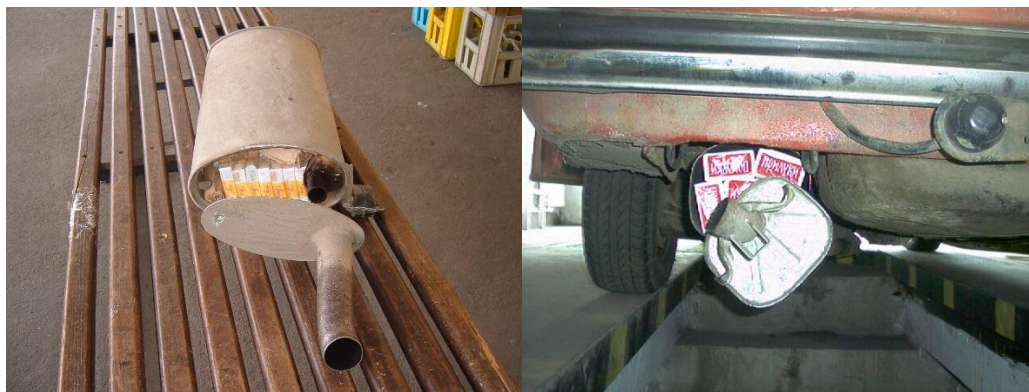
Gáztartályban kétféleképpen tudnak cigarettát csempészeni. Egyik lehetőség, hogy a tartályt nem alakítják át, és gáz helyett cigarettát pakolnak bele. Ebben az esetben az elrejtett áru mennyiségétől függően eléggé tompa, feszes hangot ad a tartály kopogtatására. A másik eset, ha a tartályt átalakítják oly módon, hogy az eredeti gáztartályba behegesztenek egy kisebb tartályt és abban rejtik el a cigarettát. Ennél a módszernél, mivel duplafalú a tartály és a két tartály közötti rész gázzal van feltöltve, kopogtatásra nem lehet eltérést tapasztalni a normál gáztartályhoz képest. Az egyéb jelzések, nyomok azok, amelyek ebben az esetben eredményre vezethetnek. Segítséget nyújthat bizonytalanság esetén egy röntgenfelvétel készítése, amellyel egyértelműen meg lehet látni az esetleges átalakítást.

NAV Záhony fényképtárhely /2005, 2007, 2011/

2.4. Az alvázon:

a, kipufogódob: ha a kipufogódobot rögzítő gumigyűrűk túlságosan tiszták, vagy a kipufogórendszer elemét összekötő rögzítő gyűrűkön friss szerelési nyomokat talál, illetve maga a dobresz ütögetésre tompa, mély hangot ad, javasolt ezen rész tüzetesebb átvizsgálása, mivel átalakítás után a kipufogódob alkalmas cigaretta elrejtésére.

NAV Záhony fényképtárhely /2009, 2004/

b, alvázvédő takarólemezek: az újabb típusú személygépjárműveknél, már gyári, műanyag lemezekkel szokták leburkolni az autó alsó részét is. Ha a lemezeket rögzítő csavarok kopottak, ajánlott a leszerelésük, mivel felettük cigarettát lehet elrejtteni.

NAV Záhony fényképtárház /2010/

c, első lökhárító: ha az első lökhárítót alulról vizsgálva azt tapasztaljuk, hogy a merevítés céljára szolgáló műanyag vagy fém alkatrész kopogtatásra kemény hangot ad, érdemes ezen részeket annyira megbontani, hogy a bennük lévő üregbe be lehessen látni.

NAV Záhony fényképtárház /2009/

d, küszöbök: a gépjármű küszöb részeiben elrejtett cigarettára utalhat: - ütögetésre tompa, kemény hang; - a küszöbök alján elhelyezett tömítő dugók helyei be vannak hegesztve; - a tömítő dugók kiszerelese után behegesztett fém lapokat lehet látni a küszöb belsejében; - a b-oszlopnál található, biztonsági övet rögzítő csavar gyakori mozgására utaló nyomok.

NAV Záhony fényképtárház /2010, 2012, 2010/

e, első és hátsó nyúlványok: ha az autó nyúlványain eredetileg megtalálható üregeket lefedték vagy behegesztették, az csempészetre utalhat, mivel ezen részek átalakítása révén cigarettát lehet bennük elhelyezni.

NAV Záhony fényképtárház /2008/

f, üzemanyagtartály: üzemanyagtartályban kétféleképpen lehet cigarettát csempészni. Egyik lehetőség, hogy a tartályt nem alakítják át és az üzemanyagban úsztatva rejtik el az árut. Ebben az esetben a cigaretta mennyiségétől függően tompa hangot ad a tartály kopogtatásra - minél több cigaretta van elrejtve annál tompább a hang. Ennél a megoldásnál az üzemanyag szivattyú kiszerezése után lehet a rejtett árut kipakolni. Másik lehetőség, hogy átalakítják a tartályt és abban nincs üzemanyag csak cigaretta. A tartály ilyen esetben kopogtatásra nagyon kemény hangot ad. Ebben az esetben minden alkalommal le- és felszerelik a tartályt, amelynek a nyomait a rögzítő pántokon és csavarokon gyakran sározással próbálják elfedni,

NAV Záhony fényképtárház /2010, 2008/

vagy az autó alvázán, közvetlenül az üzemanyagtartály felett kivágnak egy részt és azon keresztül pakolják ki és be a cigarettát.

NAV Záhony fényképtárház /2005/

g, padló: ha a jármű padlóját alulról és felülről átfogva azt tapasztaljuk, hogy a megszokottnál képest az túl vastag, indokolt az alapos megvizsgálása ennek az elemnek,

mivel a padlózatot át lehet alakítani csempészetre oly módon, hogy megduplázzák az autó alját.

NAV Záhony fényképtárház /2007/

3. A másodlagos vizsgálatot elősegítő eszközök

Másodlagos vámvizsgálatkor jelentős segítséget nyújtanak az eredményes munkához a különféle felderítést elősegítő eszközök. Ezen eszközök közül kiemelkedik a szolgálati cigarettakereső kutya, az üregvizsgáló és a HBSR-rendszer.

Záhonyban három darab cigarettakereső kutya van. Az alkalmazásukkal gyorsabban el lehet végezni egy 4-es szintű vámvizsgálatot. A kutya az ellenőrzés során először a gépjármű külső részét vizsgálja át, majd az utas- és a csomagteret. Ha a kutya cigarettát észlel, akkor jelzést ad a kutyavezetőnek. A jelzés kétféle szokott lenni, vagy megáll a hely mellett és ugat, vagy a lábaival elkezd kaparni a cigaretta rejtékhelyét. Mivel kutya alkalmazásával csak azon részeit kell átvizsgálni a gépjárműnek, amelynél jelzés volt, hatékonyabban el lehet végezni a vámvizsgálatot.

Az üregvizsgáló készülék is fontos szerepet tölt be a szigorított vámvizsgálatok során. Lehetőség van vele ellenőrizni a klímaberendezést, fűtés csöveket, ajtó kárpitokat, oldalsó kárpitokat, tető kárpitot és nyúlványokat anélkül, hogy szét kellene szerelni ezen elemeket. Használat szinte nélkülözhetetlen a nagyobb értékű autók vizsgálata esetén.

A HBSR-rendszer abban nyújt segítséget, hogy le lehet benne kérdezni az adott jármű belépéseit: milyen gyakran látogatja a határátkelőt, mennyi üzemanyagot szokott behozni, mennyi időt töltött Ukrajnában és mennyi alkalommal volt másodlagos vizsgálaton. Ezen információk a kiválasztás során is segítséget nyújtanak.

4. A kilépő személyforgalom vámellenőrzése

A záhonyi határátkelőhelyen a kilépő személyforgalom ellenőrzése csak az utazók által kitöltött üzemanyagra vonatkozó írásbeli árnyilatkozat valóságtartalmának ellenőrzésére terjed ki. Tételes ellenőrzéseket csak az ÁFA- visszaigénylő utasoknál tartanak, amely jellemzően a számlán szereplő áruk meglétének ellenőrzésére vonatkozik. Véleményem szerint több esetben is indokolt lenne a kilépő utasforgalom vámellenőrzése, például a készpénzbejelentés vonatkozásában. A nagyobb összegű készpénzek bejelentése és nyomon követése több szempontból is indokolt. A legfontosabb talán a pénzmosás megelőzése illetve a terrorizmus támogatásának a megakadályozása. A jelenlegi szabályozás - 1889/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló 2007. évi XLVIII. törvény – értelmében, aki 10 000 euró vagy azt meghaladó összértékű készpénzzel vagy hasonló nagyságú készpénz-helyettesítő eszközzel kívánja elhagyni az Európai Unió területét, írásbeli készpénzbejelentő-nyilatkozatot kell tennie – 7. számú melléklet.

A bejelentési kötelezettség kiterjed a különféle valutákra és értékpapírokra – csekk, utazási csekk, váltó. A bejelentés nem vonatkozik a nem átváltható bankjegyekre és pénzérmékre, az elektronikus kártyákra, az aranyra, a nemesfémekre, drágakövekre és a régi érmékre. Záhonyban ilyen típusú ellenőrzéseket a kisbuszforgalomban lehetne eredményesen végrehajtani. A határátkelőhelyen heti rendszerességgel vasárnap estétől hétfő estéig jelentkeznek kilépésre eléggé nagy számban azok a kisbuszok, amelyek Olaszországba szállítottak korábban vendégmunkásokat. Ezek a kisbuszok Olaszországból rengeteg postacsomagot és készpénzt is szállítanak. A készpénzt jellemzően az Ukrajnában élő rokonoknak küldik haza az Olaszországban dolgozó hozzátartozók. Gyakran előfordul, hogy a náluk lévő több, mint 10 000 eurós összegeket szétosztják a sofőrök egymás között vagy egész egyszerűen be sem jelentik a határon. A szankciókat figyelembe véve - a nyilatkozattételi kötelezettség téves vagy nem teljesítése esetén, a pénzösszeg 10%, 40%, 60%-nak megfelelő összegű bírság szabható ki, az összeg nagyságától függően - eredményes felderítéseket lehetne elérni, ha ezeken a napokon szigorúbban lenne ellenőrizve a készpénzbejelentés a kilépő utasforgalomban.

5. A teherforgalom vámellenőrzése

A záhonyi határátkelőhelyen zajlik a régió legnagyobb teherforgalma. Minden kamion esetében kötelező a vámvizsgálat megtartása, amely három fokozatú lehet. Adminisztratív,

szűrőpróbaszerű vagy tételes vámvizsgálat. A kockázati profilok döntenek el, hogy melyik ellenőrzést kell alkalmazni adott tehergépjármű esetében. Kockázati profil lehet:

1. túlsúlyos szerelvény: Záhonyban minden belépő kamiont lemérlegelnek és az eredményéről mérlegjegyet állítanak ki. Ha a mérlegelés során túlsúlyt állapítanak meg, az utalhat csempésztevékenységre. Ha az okmányokban szereplő áru valamint a szerelvény össztömege kevesebb, mint a mérlegjegyen szereplő mért tömeg, akkor feltételezhető, hogy a plusz súlyt valamilyen csempészáru tömege adja.

2. gépcsere: ha a sofőrrel folytatott kommunikáció vagy az okmányok ellenőrzése során kiderül, hogy a szerelvény valamely részét az út során lecserélték indokolt az alaposabb vizsgálat.

3. menetidő: ha az tapasztalható, hogy a kamion adott indulási helyről a megszokottól jóval később érkezett meg a határra és ennek nincs elfogadható, ésszerű indoka, akkor az arra utalhat, hogy az út során csempészárut rejtettek el a szállítmányban, és ebből adódik a plusz menetidő.

4. sofőr: ha kiderül, hogy a határon vámeljárást kezdeményező sofőr személye más, mint akivel a szállítmány elindult vagy a sofőr nem volt jelen az áru berakodásánál, ez utalhat arra is, hogy a kamionban illetve az áruban illegális áru van elrejtve.

5. kerülőút: szintén kockázati tényező, ha a szállítmányt indokolatlanul kerülő úton szállítják.

6. sérülések: ha a kamion ponyváján szakadások, sérülések láthatóak illetve a vámzár sérültnek, szabálytalannak tűnik, mindenképpen indokolt az áru tételes átvizsgálása, mivel a hamis vámzárral olyan árut is rejthet a kamion, amely az okmányokon nincs feltüntetve.

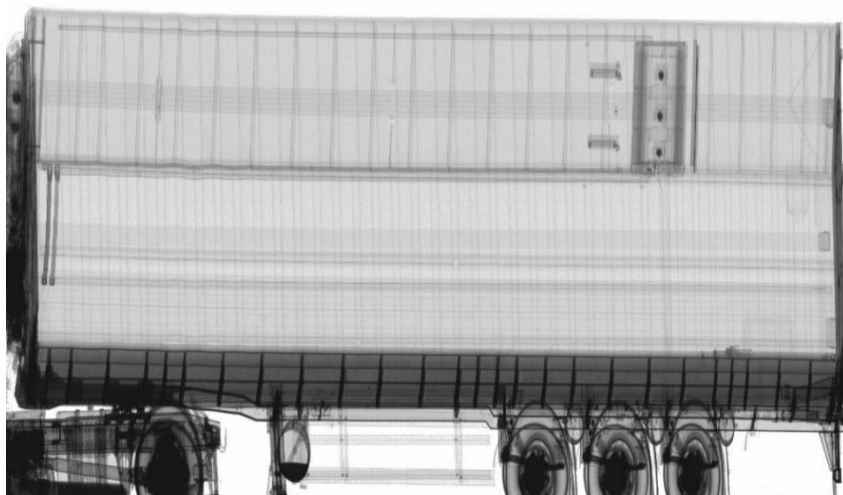
7. úti cél: abban az esetben, ha a szállítmány úti célja valamely nyugat-európai állam, például Olaszország, javasolt nemcsak a szállítmány, de a szállítóeszköz tételes átvizsgálása is.

8. várakozási idő: a Záhonyban használt terminálprogram segítségével ki lehet szűrni azokat a kamionokat, amelyek túl sok időt töltenek a belépő kamionterminál területén. Ha túl sok idő telik el a kamionterminálba való belépés és a vámeljárással kezdeményezése illetve a végponti ellenőrzésre jelentkezés között, szintén utalhat arra, hogy rejtett áru van a kamionban, feltéve, hogy a túltartózkodásnak nincs valamilyen ésszerű indoka.

Mindezek mellett az eredményes felderítői munkát hivatott segíteni a kamion röntgen használata. Záhonyban a szolgálatonként belépő kb. 150 darab tehergépjármű mindegyike átvilágításra kerül a Nuctech Thscan típusú rakományátvilágító berendezéssel. Az okmánykezelést követően minden belépő kamion, az üresek is, végponti ellenőrzésre

jelentkezik. Az ellenőrzés során a kamion fülkáját átvizsgáljuk, az esetlegesen ott elrejtett csempészáru előtalálása céljából. Mivel a röntgenezés úgy történik, hogy a teherautó vezetőjének kell áthajtania a röntgenkapu alatt, a fülke nem kerül átvilágításra. A röntgenvizsgálat után következik a kapott kép kiértékelése. Ha a röntgenképen valamilyen csempészetre utaló jelet lehet látni, akkor a kamion kijelölésre kerül tételes vámvizsgálatra. A tételes vizsgálat során a gyanúsnak talált rész kerül ellenőrzésre.

Záhonyban a rendszeres és állandó röntgenhasználat miatt csak évente pár esetben fordul elő komoly, nagyobb értékű felderítés. Ezek jellemzően a kamion szerkezeti elemeiben elrejtett cigarettás felderítések – például, a szerelvény padlójának megduplázásával kialakított rejtekhelyről került előtalálásra 2200 karton cigaretta:

NAV Záhony fényképtárház /2011/

NAV Záhony fényképtárház /2011/

A teherautó forgózsámolyában 1150 doboz cigaretta volt elrejtve:

NAV Záhony fényképtárház /2012/

NAV Záhony fényképtárház /2012/

További jellemző elrejtési helyek a hűtőkamionok légtartályai, a szerelvény pótkerekei illetve a kabinokban kialakított üreges részek. A kabinok átvizsgálása manuálisan történik, itt általában a szigetelés eltávolításával nyert üregekben szoktak elrejtteni nagyobb mennyiségű cigarettát.

NAV Záhony fényképtárház /2010/

A legtöbb felderítést Záhonyban a belépő kamionforgalomból általában a sofőrök által, a fülkékben elrejtett pár kartonos cigaretta, illetve néhány literes alkoholos jegyzőkönyvek teszik ki.

6. A vasúti áru- és személyforgalom vámellenőrzése

A vasúti forgalom vámellenőrzése záhonyi határkirendeltség esetében kétirányú. Egyrészt vonatkozik a teherforgalom, másrészt a személyforgalom ellenőrzésére. Ukrajnából Magyarország irányába az áru- és személyszállítás csak Záhonynál engedélyezett, ezért is van fontos és kiemelt szerepe a vasúti forgalom ellenőrzésének Záhonyban.

6.1. Áruforgalom ellenőrzése

Az Ukrajnából belépő tehervagonok az eperjeskei illetve a záhonyi vasúti szolgálati helyek területén léphetnek be Magyarországra. A záhonyi pályaudvarra általában üres illetve gázt tartalmazó szerelvényeket szoktak szállítani. Csempészet szempontjából elmondható, hogy a vasúti forgalomban is főleg a cigarettacsempészet a meghatározó. Jellemzően az üres tehervagonok szerkezeti elemeiben rejtnek el cigarettát. Esetenként az üres szerelvények száma a 60-70 darabot is meghaladja. Mivel ezek összhosszúsága több száz méter is lehet, gyakran előfordul, hogy az utolsó vagonokban, táskákba pakolva helyeznek el cigarettát. Ezeket a táskákat már a szerelvény megállásának pillanatában ki tudják szedni a vagonokból, még azelőtt, hogy a tényleges fizikai vizsgálat megtörténne.

Az eperjeskei kirendeltségen zajlik a nagyobb volumenű teherforgalom. Itt Ukrajnából napi szinten 4-5 szerelvény lép be különféle árukkal. A legjellemzőbb árukör: fa, szén, vasérc, műtrágya és korom. Ezen szerelvények és áruk ellenőrzése 2008-ig úgy történt, hogy a szolgálatban lévő pénzügyőrnek minden egyes tehervagont át kellett vizsgálnia az esetleges csempészáru előtalálása érdekében. Egy – egy szerelvény vizsgálata akár több órán át is eltarthatott. Mivel ezen vizsgálatokat csak egy vagy kettő pénzügyőr végezte, a hatékonysága nem volt igazán megfelelő. Az egyre nagyobb számban előforduló csempésztevékenység – a legnagyobb felderítés is ekkoriban történt: 2008. márciusában a belépő rakott tehervagonokból, a legálisan szállított áru közé rejtve összesen 260 000 doboz cigaretta került előtalálásra - is indokoltá tette a belépő teherszerelvények gyors és hatékonyabb ellenőrzését lehetővé tevő vasúti röntgen üzembe állítását 2008 nyarán. A Nuctech Thscan-RF 9010 Train típusú vasúti röntgen bevezetése beváltotta a hozzá fűzött reményeket.

Nuctech Thscan-RF 9010 Train típusú vasúti röntgen, Eperjeske szolgálati hely, NAV
Záhony fényképtárház /2012/

Alkalmazásával leegyszerűsödött a tehervagonok és a bennük szállított áruk vizsgálata. Minden belépő szerelvény röntgenezésre kerül és fizikai vizsgálat csak arra a vagonra vagy árura terjed ki, amelynek a röntgenképe gyanús, esetleges csempészáru elrejtésére

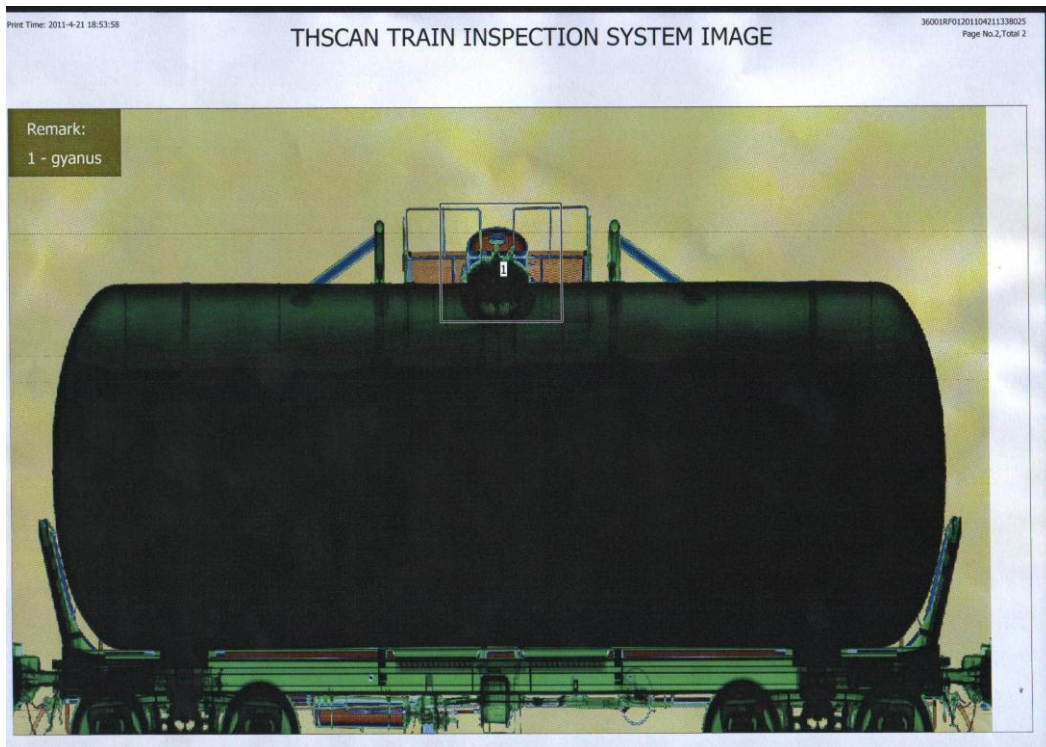
utal. A használata következtében jelentősen visszaszorult a nagyobb cigarettamennyiségekre elkövetett csempésztevékenység. A korábban előforduló több tízezer, esetlegesen akár százezer dobozos cigarettamennyiségek az elmúlt öt év alatt már nem fordultak elő. Természetesen a röntgenberendezés miatt a csempésztevékenység nem szűnt meg teljes mértékben, csak a csempészek módszert váltottak. A röntgen tökéletes képet tud készíteni a tehervagonokban szállított árukról, ezért ha a cigarettát, egyéb csempészárut a legális szállítmány közé vagy az áru belsejében rejtik el, akkor az nagy valószínűséggel kirajzolódik a felvételeken. Érdekesség, hogy erre úgy jöttek rá a csempészek, hogy folyamatosan tesztelték a röntgenberendezést oly módon, hogy kisebb mennyiségű cigarettát (50-70 karton) rejtettek el az áru közé, majd miután több alkalommal is lebuktak egyre kevesebbszer próbálkoztak ezen módszerrel. Napjainkban a legjellemzőbb, hogy a vagonok szerkezeti elemeibe, üregeibe rejtenek el kb. 50-100 karton cigarettát. Az ilyen típusú felderítések száma negyedévente kettő, három darab szokott lenni.

Gázolajat szállító tartálykocsi alvázán található légtartály mögötti üregből került előtalálásra 700 doboz cigaretta:

NAV Záhony fényképtárház /2012/

Cseppfolyós halmazállapotú gázt szállító tartálykocsi dőmfedelében előtaláltak 500 doboz cigarettát:

NAV Záhony fényképparchívum /2011/

Vasércet tartalmazó tehervagon hosszanti alvázgerendájában, a gyárilag kialakított királycsapszeg ellenőrző nyílásból 300 doboz cigaretta került felderítésre:

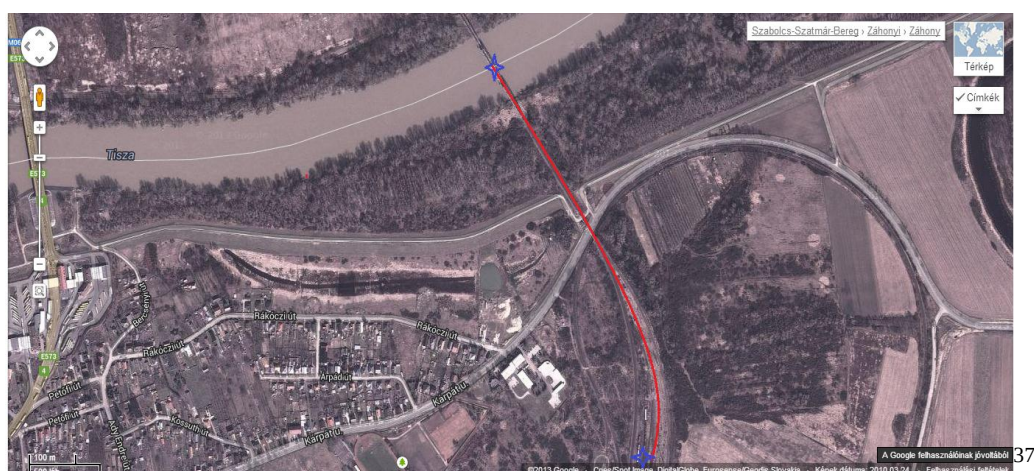

NAV Záhony fényképparchívum /2011/

6.2. Személyforgalom ellenőrzése

Az Ukrajnából belépő személyvonatok a záhonyi vasúti szolgálati helyen léphetnek be Magyarországra. A záhonyi pályaudvarra minden nap hat darab személyvonat érkezik Ukrajnából. A menetrendszerin érkező vonatok egy darab személykocsival érkeznek, kivételt képez ez alól a Tisza nemzetközi gyorsvonat, amely hét, nyolc kocsival közlekedik.

Csempésztevékenység szempontjából mindegyik belépő személyvonat magas kockázati szintet képvisel, mivel a vonatok az államhatár átlépését követően mintegy kettő kilométert tesznek meg a záhonyi pályaudvarig.

NAV Záhony fényképtárház /2012/

Ez a kettő kilométeres szakasz fás, bokros részeken gazdag. Ezt a körülményt igen gyakran kihasználják a csempészek és gyakran a mozgó vonat ablakaiból, ajtóiból dobálják ki a cigarettát tartalmazó táskákat. A csempészek ezen a területen általában két

³⁷ <https://maps.google.hu/maps>, 2013.09.30.

fajta elkövetési módszert alkalmaznak. A leggyakoribb, hogy kisebb mennyiségeket 50, 100 doboz cigarettát tartalmazó csomagokat dobálnak ki a vonatból akár több helyszínen is, majd néhány óra elteltével visszatérnek a dobálás helyszínére és összeszedik a pénzügyőrök által meg nem talált csomagokat. Az esetek többségében az adott évszaknak megfelelő csomagolásokban szokták a cigarettát kidobni – tavasszal zöld, ősszel barna, télen fehér – a nehezebb előtalálás érdekében. A ritkább eset, hogy nagy mennyiségű cigarettát 1000, 2000 doboznyi cigarettát dobnak ki a személyszállító vonat nyitott ajtaján. Ezeket a táskákat általában a bokros területeken korábban elrejtőző segítők várják, akik a küldemény kidobásának pillanatában megpróbálják megszerezni a cigarettát és azonnal elmenekülnek azzal. Sajnálatos módon elég nagy hatékonysággal tudnak dolgozni ezen a területen a csempészek, mivel túlságosan hosszú utat tesz meg a személyvonat az állomásig és a kettő kilométeres út ellenőrzését gyakran csak kettő, három pénzügyőr végzi. Ha a vonat elhaladásának pillanatában nem lehet azt látni, hogy valaki kidob valamit a vonatból, akkor szinte lehetetlen előtalálni a vasúti sínek mellőli sűrűn benőtt aljnövényzetből vagy bokrokból a cigarettát. Ha a dobás látható, még akkor sem garantált a csomag megtalálása, mivel gyakran a segítő kezébe dobják a csomagot és az el tud vele menekülni a területet körülölelő számtalan bozótosokba vezető járatokon keresztül. A dobáláson kívül más módon is próbálkoznak a csempészek cigarettát csempészni Magyarországra, például a belépő személyvonatok szerkezeti üregeiben rejtik el a csempészárut. A leggyakrabban a személyvonatok mennyezetében, üléseiben és a külső tároló rekeszekben rejtik el a cigarettát.

NAV Záhony fényképtárház /2004, 2013/

A belépő személyvonatok közül ki kell emelni a Tisza nemzetközi gyorsvonat vámellenőrzését. Az általában hét, nyolc nemzetközi kocsival közlekedő gyorsvonat átvizsgálására kb. 1,5 óra áll rendelkezésre. Ennyi idő alatt kell az összes belépő utast és a

vonatot is átvizsgálni. Az idő rövideje miatt gyakran előfordul, hogy a gyorsvonat csak néhány perc késéssel tud elindulni Záhonyból. Az esetenként előforduló gyors vámvizsgálatokat gyakran próbálják kihasználni az utaskísérők és nagyobb mennyiségű cigarettát a mennyezetbe, víztartályokba, padlózatba, széntárolóba vagy szennyestárolóba rejtene el.

VI. Következtetések és javaslatok

A dolgozatom célja volt, hogy bemutassam, és egységes képet adjak a záhonyi vámhivatalnál zajló és a rendészeti tevékenységével szorosan összefüggő csempészetről. Fontosnak tartottam kiemelni, elsősorban a rendészeti szakterületnek a feladata, hogy hatékonyan felvegye a harcot a csempészetrel szemben. Azért fontos, mert a rendészet szó hallatán mindenki csak a rendőrségre és az ő munkájukra tud gondolni, holott a NAV pénzügyőri ága ugyanolyan fontos szerepet tölt be a rendészet tudományának életében. A dolgozatomban leírt csempészési módszerek kialakulása, a csempészek viselkedésének megfigyelése, a vámvizsgálat alatti pszichológiai tényezők mind-mind érdekes kutatási területei lehetnek a rendészettudománynak. További célom volt, hogy mintegy segítségként összegyűjtssem egy fejezetben belül a csempésztevékenységre utaló legtipikusabb jelzéseket, figyelmeztető jeleket, amelyek egy gépjármű átvizsgálása során előfordulhatnak.

Mivel a záhonyi határátkelőhelyen a szigorítások bevezetése óta jelentős számban lecsökkent a felderítések és ezáltal a bírságbevételek száma, véleményem szerint fontos a rendészeti munka hatékony végzése, amely hozzájárulhat a felderítések növeléséhez. Ennek érdekében 2013 elejétől elindult az ukrán határszakaszokon szolgálatot teljesítő pénzügyőr kutatók egységesítése. Ennek lényege, hogy az öt közúti határátkelőn szolgáló 30 fő kutató egységes csapatot alkot és mindenki mindegyik határátkelőhelyen ellát szolgálatot. A kezdeményezés pozitívan hatott a felderítési mutatókra, a felderített bűncselekmények száma ugyanis bőven meghaladta az első három hónapban az előző év hasonló időszakában feltárt bűncselekmények számát. Ennek oka az is lehet, hogy kikerültünk az eddig megszokott környezetünkből és új impulzusok, élmények érték minket. Tapasztalatom szerint nagyon hatékonyan lehet végezni a felderítői munkát új, eddig ismeretlen környezetben, mivel nincsen semmilyen befolyásoló tényező. Ezen tapasztalataim alapján, véleményem szerint szükséges lenne a záhonyi határátkelőn folyamatosan csak belépő személyforgalmat ellenőrző kollégák gyakori mozgatására. A problémát az okozza, hogy minden műszakban van hét, nyolc olyan ember, aki csak a személyforgalmat ellenőrzi. A hosszú hónapok, esetenként évek alatt teljes érdektelenségbe fulladt a munkájuk és nem törekszenek felderítések elérésére. Az ő esetükben talán megoldást jelentene, ha nem mindig csak az utasforgalmat, hanem például az áruforgalmat – közúton és vasúton – is ellenőriznék. Természetesen a záhonyi

viszonyokat figyelembe véve indokolt lenne a belépő sávokon dolgozó kollégák kettő vagy három óránkénti leváltása a túlságosan nagy leterhelés miatt.

Ami minket kutatókat érint, mindenképpen meg kellene teremteni a lehetőségét annak, hogy szolgálatonként minimum három fő láthasson el szolgálatot, mivel az egy fő szolgálatok a tapasztalataim alapján nem annyira eredményesek. Ehhez létszámbővítésre lenne szükség.

Indokolt lenne a szolgálati cigarettakereső kutyák gyakoribb használata is, hiszen velük jelentősen lehetne növelni a felderítések számát. További növekedést lehetne elérni, ha a legváratlanabb időpontokban – például hajnalban - olyan akciókat szerveznének, amelyben akár nyolc, tíz fő kutató is részt vesz.

Fontosnak tartom az újonnan felvett pénzügyőrök megfelelő kiképzését, tanítását az alapvető rejtekhelyek vonatkozásában.

A vasúti szolgálati helyek esetében eredményesebb munkát lehetne végezni, ha a belépő vonatok nem egy olyan kettő kilométeres szakaszon lépnének be Magyarország területére, amely kivilágítatlan és nincs elzárva – például kerítéssel – a járókelők elől. Esetleges megállapodással elérni a MÁV-nál, hogy a belépő vonatokat már a Tiszai vasúti híd után meg lehessen állítani és így pénzügyőri felügyelettel érkezne be a szerelvény az állomásra. A Tisza nemzetközi gyorsvonatot nem az átlagban előforduló kettő, hanem legalább hét, nyolc pénzügyőrnek, valamint az idő rövideje miatt cigarettakereső kutyának is kellene ellenőriznie. További problémát jelent, hogy gyakran későn jelentik be a forgalomirányítók a tehervonatok érkezését Záhonyban, így gyakran nincs elég idő felkészülni az esetleges dobások megelőzésére.

Talán a legfontosabb dolgot hagytam a végére, amelyen változtatni kellene: ez a statisztikagyártás. Bárhol, bármikor lehet olyan adatokat nyilvánosságra hozni, amely akár pozitív, akár negatív fényben tünteti fel az adott testületet. Ennél sokkal fontosabb lenne a ténylegesen, becsületesen elvégzett munka tisztelete és az eredményes munkavégzésre irányuló szemlélet kialakítása.

Felhasznált irodalom:

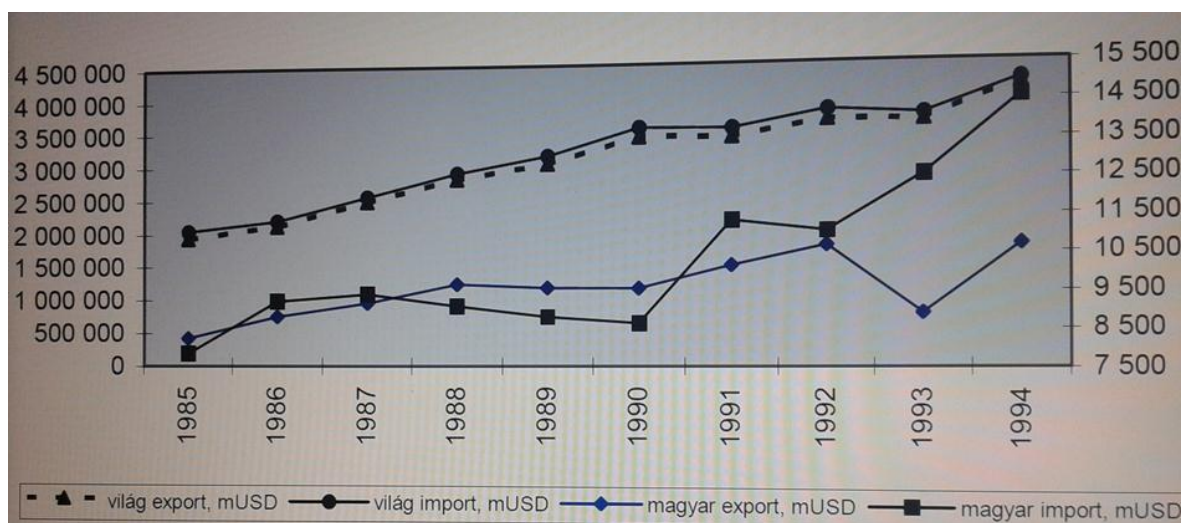
1. 1924. évi XIX. törvény – a vámjog szabályozásáról
2. 1978. évi IV. törvény - a Büntető Törvénykönyvről
3. 2003. évi CXXVII. törvény - a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól
4. 2008. évi LXVIII. törvény - az utasok személyi poggyászában importált termékek általános forgalmi adó és jövedéki adó mentességéről
5. 2010. évi XLIII. törvény - a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról
6. 2010. évi CXXII. törvény - a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról
7. 2012. évi C. törvény - a Büntető Törvénykönyvről
8. A Tanács 2913/92/EGK rendelete (1992. október 12.) a Közöségi Vámkódex létrehozásáról
9. Csernyikné Póth Ágnes - Fogarasi Mihály (szerk.): Kriminálpszichológia. Rejtjel Kiadó. Budapest, 2006.
10. Észak-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatóság főigazgatója által kiadott 1001/2013/73. számú eljárási rend
11. Józsa Zsuzsanna: Pedagógiai ismeretek, Rejtjel Kiadó, Budapest, 2004.
12. Lőrincz Lajos: A közigazgatás alapintézményei, Budapest, 2010.
13. NAV Záhony fényképtárház
14. Veres Imre: Önismeret, énkép, én-ideál, önbecsülés, önkontroll című előadása alapján, Vám és Pénzügyőri Iskola, Budapest, 2013.
15. Veres Imre: Kommunikációs ismeretek, készségek elsajátítása, gyakorlása című előadása alapján, Vám és Pénzügyőri Iskola, Budapest, 2013.
16. Veres Imre: A stressz jellemzői, felismerése, stressz és konfliktuskezelési technikák elsajátítása című előadása alapján, Vám és Pénzügyőri Iskola, Budapest, 2013.

Internetes források és hivatkozások:

1. <http://index.hu>: Magyar Köztársaság - olajköztársaság
2. <https://maps.google.hu>
3. <http://mek.oszk.hu>: -A Pallas nagy lexikona
-Magyar néprajz: nyolc kötetben
4. [http:// www.autosforum.hu](http://www.autosforum.hu)
5. <http://dc.about.com>
6. <http://www.hhrf.org>: Határ menti történetek, Csempészfogások és szökési praktikák
7. <http://www.karpataljalap.net>: Szigorítottak a magyar vámosok
8. <http://www.karpataljaturizmus.info>: Ukrán-magyar határátkelőhelyek
9. <http://www.kislexikon.hu>: Pszichoszomatikus fogalom
10. <http://nav.gov.hu>: Szöveges indoklás a Vám- és Pénzügyőrség 2005. évi intézményi költségvetési beszámolójához

Mellékletek:

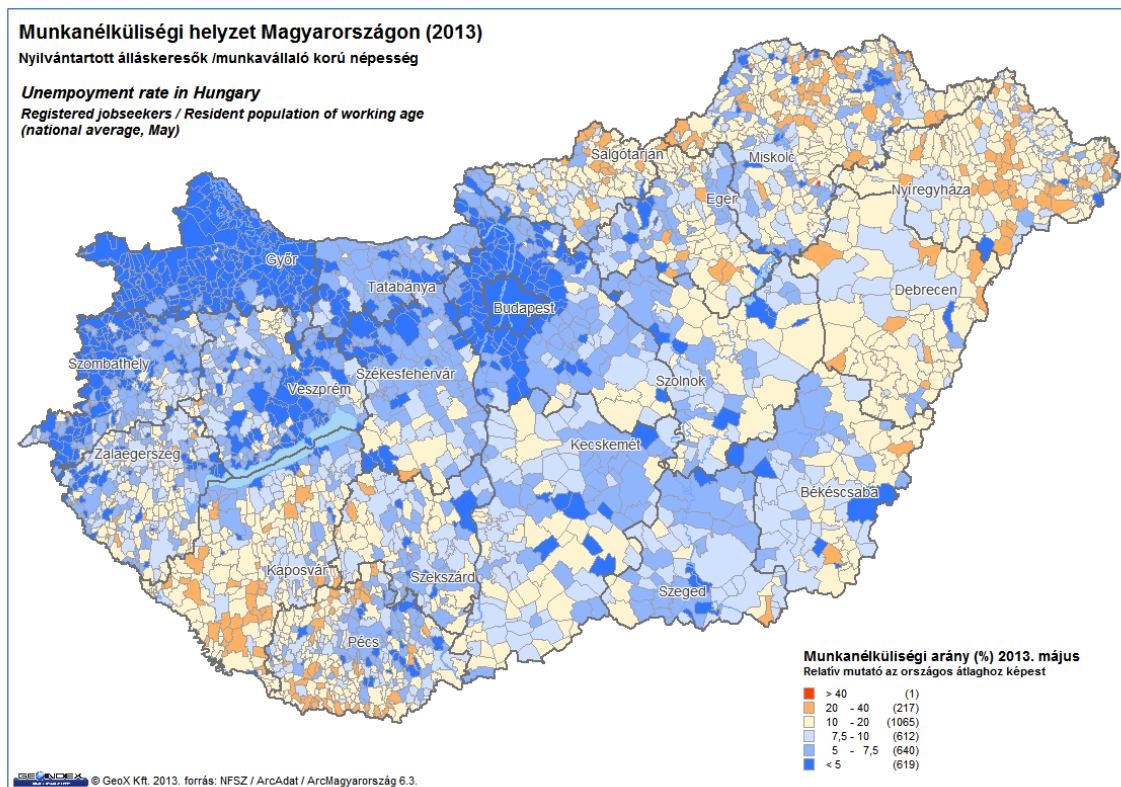
1. számú melléklet

A világ és a magyar export és import alakulásának dinamikája, 1985-1994³⁸

³⁸ Czákó Erzsébet: Iparágaink versenyképessége a 90-es évek első felében, BKE Vállalatgazdaságtan tanszék, Budapest, 1997. 9. oldal

2. számú melléklet

Relatív munkanélküliségi mutató (2013. május)³⁹

³⁹<https://sites.google.com/a/geox.hu/geoindex/hirek/munkanelkuelisegalakulasaamagyarvarosokban>, 2013.07.12

3. szerű melléklet

Év	Piaci részesedés (%)
2004	18,4
2005	27,4
2006	17,4
2007	10,9
2008	9,2
2009	6,7
2010	5,8
2011	4,2
2012	5,8

Az illegális dohánytermékek piaci részesedésének alakulása országos reprezentatív mintán,
2004-2012⁴⁰

⁴⁰ Forrás: GfK Hungária Piackutató Intézet

4. számú melléklet

*Melléklet a közúti gépjárművek és különleges konténerek üzemanyagainak és kenőanyagainak
vámmentes behozatala esetén alkalmazandó vámáru-nyilatkozat formájáról szóló, a NAV
Elnöke által kiadott tájékoztatáshoz*

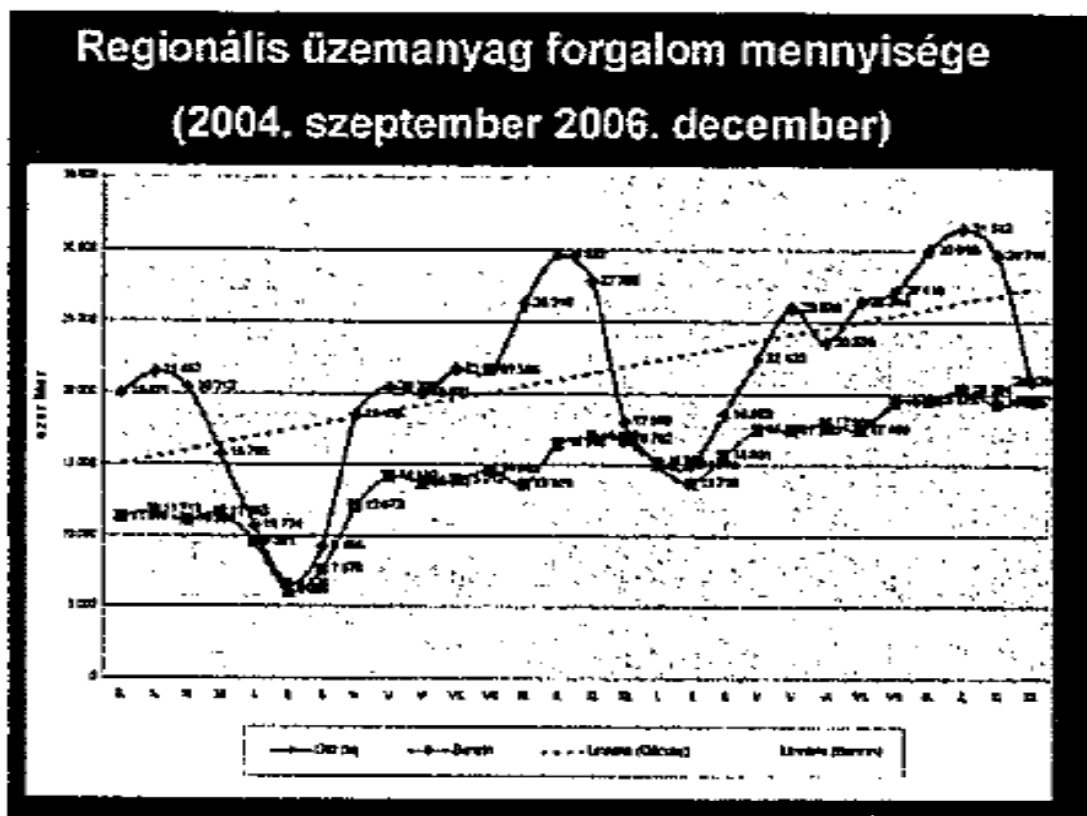
Előlap

Vámáru-nyilatkozat a gépjárművek szabványos üzemanyagtartályában és hordozható tartályában lévő vámmentes üzemanyagról	
BELEPÉS: ☐ KILEPÉS: ☐ Azonosító:	
Dátum, időpont: 20 év hó nap óra perc	
Gépjárművezető neve:	
Ütlevélszáma:	
Jármű rendszáma:	
Üzemanyag: ☐ benzin ☐ gázolaj ☐ gáz	
Gépjármű szabványos üzemanyagtartályában lévő üzemanyag mennyisége: liter	
Magán gépjárművek és motorkerékpárok hordozható tartálya: liter Kilométeróra állás:	
Pénzügyőr aláírása: Kelt:20.....hó.....nap	
P.H.	
<i>Tájékoztató a túloldalon</i>	

Hátlap

TAJÉKOZTATÁS
Tájékoztatom, hogy a nyilatkozat és annak adattartalma a Közöségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló 2454/93/EGK bizottsági rendelet 205. cikk (3) bekezdésének harmadik francia bekezdése, továbbá a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény 17. § (4) bekezdése szerinti vámáru-nyilatkozatnak minősül. Felhívom figyelmét, hogy a vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló 1186/2009/EK tanácsi rendelet 107. cikkének alapján vámmentesen szabad forgalomba bocsátott üzemanyag tekintetében ugyanezen rendelet 110. cikke az alábbiakról rendelkezik: „A 107., 108. és 109. cikkek alapján vámmentesen behozott üzemanyag nem használható más járműben, mint amelyben azt behozták, abból a mentességben részesülő személy nem távolíthatja el, és nem tárolhatja, kivéve annak a járműnek a szükséges javítási idejére, továbbá nem ruházhatja át, sem visszterhesen, sem ingyenesen. Fentiek be nem tartása a kérdéses termékre vonatkozó <u>behozatali vám alkalmazását</u> vonja maga után a rendelkezés nem teljesítésének napján, <u>az áruk fajtája alapján alkalmazandó vámtétel</u>, és azon a napon az illetékes hatóságok által <u>megállapított vagy elfogadott vámtétel</u> alapján.” Felhívom figyelmét, hogy a jogellenes felhasználás megállapítása esetén vámtartozás, illetve jövedéki adó és általános forgalmi adó kiszabásának van helye. A megállapított vámhiány után a <u>közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény 61/A §</u> értelmében 50% -os mértékű vámigazgatási bírság kiszabásának van helye. A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 158. §-ában foglaltak alapján vámszabálysértés elkövetése esetén 100 000 forintig terjedő pénzbírság kiszabásának van helye. <u>A Tájékoztatót tudomásul vettem, a túloldali adatok a valóságnak megfelelnek.</u> Gépjárművezető aláírása:.....

5. számú melléklet

41

⁴¹ A Vám- és Pénzügyőrség Észak-Alföldi Regionális Parancsnokságának Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén végzett tevékenységéről, Debrecen, 2007, 6. oldal

6. számú melléklet

303 B. J. dr. K. A.
2009.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság
Nyíregyháza
Bocskai u. 2.
4400

5.K.20.636/2009/5.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

felperesnek – jogtanácsos által képviselt Vám- és Pénzügyőrség
Észak-alföldi Regionális Parancsnoksága 4025 Debrecen,
székhelyű alperes ellen közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indított
perében az alulírott napon tartott nyilvános tárgyaláson meghozta és kihirdette az
alábbi

Í T É L E T E T :

A megyei bíróság a felperes keresetét **elutasítja**.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az Államnak – az APEH Illetékbeszedési
Főosztály külön felhívására – **16.500 Ft** (azaz Tizenhatezer-ötszáz forint) **eljárási
illetéket**, és az alperesnek **20.000 Ft** (azaz Húszezer forint) **perköltséget**.

Az ítélet ellen fellebbezésnek **nincs helye**.

I N D O K O L Á S :

A megyei bíróság a felperes személyes nyilatkozata, és az alperes által csatolt iratok
alapján az alábbi tényállást állapította meg:

A felperes a Záhonyi Vámhivatalnál 2008. októbert 18-án belépésre jelentkezett,

mikrobusszal. Vámköteles árut nem jelentett be, nyilatkozata szerint 150 liter gázolajat
tartalmaz a gépkocsi üzemanyagtartálya. A pénzügyőr tételes vizsgálatát követően
további vizsgálat céljából lefoglalta a járművet azzal az indokkal, hogy nem gyárilag
rendszeresített üzemanyagtartály van beépítve a mikrobuszba.
nyilatkozott, hogy az üzemanyagtartály cseréjét az
Ukrajnában vásárolt 235 Ft/liter áron saját célú felhasználásra üzemanyagot, mely a
saját tulajdonát képezi. Az üzemanyag tartály cseréjéről szóló
vámhivatalnál eredetben bemutatta.

Az I. fokú Vámhivatal a Debreceni Igazságügyi Szakértő- és Kutató Intézetet kereste
meg szakvélemény adásra. A 222/2008/3. számú szakvélemény megállapította, hogy a
típusú személygépkocsiban nem a Mercedes
gyár által szerelt „szabványos” üzemanyagtartály található. A megvizsgálttal azonos

15536-1/2008. VP R.P.

5.K.20.636/2009/5.

gépjárművet gyárilag csak kizárólag 78 liter névleges térfogatú üzemanyagtartállyal szerelték, és opcionális tartozékként sem lehetett nagyobb ürtartalmú üzemanyagtartállyal rendelni. Megállapításra került, hogy 140 liter gázolaj volt található a lefoglalás időpontjában az üzemanyagtartályban. A tulajdonos által bemutatott tanúsítvány szerint 2003. december 15-én Németországban, a gépkocsiba beszereltek egy 160 liter ürtartalmú Mercedes Vito típusú gépkocsihoz készített, a vonatkozó helyi hatósági előírásoknak megfelelő üzemanyagtartályt. Megállapította továbbá, hogy a gépkocsin található üzemanyagtartály, valamint annak felszerelési időpontja megfelel a tanúsítványban rögzítettekkel.

Ilyen előzmények után az **I. fokú Vámhatóság a 11638-12/2008. számú határozatával 38.332 Ft jövedéki bírság megfizetésére kötelezte a felperest. Elrendelte 140 liter gázolaj üzemanyag jövedéki termék elkobzását, és megsemmisítését, valamint a lefoglalt személygépkocsi elkobzását, és Állam javára történő értékesítését, ennek eredménytelensége esetén megsemmisítését.**

Döntését az előbbi tények mellett arra alapította, hogy a gépjármű üzemanyagtartálya nem felel meg a vonatkozó EGK 918/1983. számú rendeletben rögzített „szabványos tartály” kritériumának, mert szabványos tartálynak a gyártó által az összes ugyanolyan típusú gépjárműbe, mint amilyen a kérdéses jármű, tartósan berögzített tartályt jelenti a vámmmentességi rendelet hivatkozott szabályai szerint, ezért a Jövedéki törvény 120. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak szerint járt el.

Az alperes a 15536-1/2008. VPÉARP számú határozatával az I. fokú határozatot helyben hagyta. Döntése indoklásában kiemelte, hogy az ügy elbírálása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a gépjármű átalakítását mikor és ki végezte, annak sem hogy a beszerelés gyári, vagy egyéb körülmények között történt, az elkobzás szempontjából kizárólag **az átalakítás ténye releváns.** Ez alapján annak sincs jelentősége, hogy az átalakításról tanúsítvánnyal rendelkezik. A Jöt. szankció rendszerére hivatkozott miszerint, az az általánostól eltérő rendelkezéseket tartalmaz, nevezetesen a Vámhatóságnak elegendő azt bizonyítania, hogy az adott jövedéki terméket valaki adózás alól elvonta, a további bizonyítás már nem a hatóságot, hanem az ügyfelet terheli.

A felperes keresetében az alperes határozatának megváltoztatását, a kiszabott jövedéki bírság törlését, a gázolaj, valamint a személygépkocsi lefoglalásának megszüntetését, részére visszaszolgáltatását kérte, valamint a hatósági határozat végrehajtásának a felfüggesztését az eljárás jogerős befejezéséig. Kérte a továbbá az alperest 300.000 Ft + áfa perköltségben marasztalni.

Arra hivatkozott, nem volt célja törvénytértés elkövetése, és nem volt olyan eszköz a járművön amellyel jövedéki törvénytértést célzó átalakítást végeztek volna. A gépkocsiban annak ellenére, hogy nem a Mercedes gyár által szerelt „szabványos” üzemanyagtartály található, az rendelkezik a tartálya gyártója által kiállította tanúsítvánnyal, szereltsége megfelel a vonatkozó műszaki szabályoknak. A jármű közúti forgalomban való használata az átlagosnál nagyobb veszélyt nem jelent a közbiztonságra, illetve közlekedés biztonságára. Hivatkozott a szakértői vélemény azon megállapítására, hogy az üzemanyag tartályon történt átalakítás nem házilag, hanem gyárilag történt, a rögzítő elemek, és a szerelés módja műszaki szempontból nem kifogásolhatók. Ezt a szerelést Európai Unió országban végeztette el az előző tulajdonos, egy hivatalos céggel a Nem volt tudomása arról, hogy ez nem minősül szabványos tartálynak. Meltánytalan a Vámhivatal eljárása. Ő maga üzletember, nem

5.K.20.636/2009/5.

bűnözéssel, csempészettel foglalkozik, bevallotta, hogy mennyi üzemanyag volt a tartályban. Üzleti célból utazott Magyarországra, a Földművelésügyi Minisztérium képviselőjével tárgyalt volna, Magyarországról nagyobb mennyiségű húsnak, és almának az Ukrajnába szállításáról.

Hivatkozott arra, hogy munkája miatt Oroszországban sokat utazik. A térképen megtekinthető, hogy Kirov város környékén a települések egymáshoz távol fekszenek, a benzinkutak között igen nagy a távolság, és a diesel üzemanyag nagyon alacsony minőségű, Moszkvától általában nem is szokott tankolni. Ezért volt szüksége nagyobb üzemanyagtartályra, mely nem eredeti Mercedes üzemanyagtartály, de gyárilag készített üzemanyagtartály, minőségi bizonyítvánnyal rendelkezik, és akár Mercedes gyárban is beszerelhették volna a tulajdonos döntésétől függően.

Hivatkozott arra is, hogy nagyon-nagy morális kárt szenvedett az eljárást követően. Városukban, ahol él jelentős bűncselekmények elkövetéséről beszélnek az emberek. Kereseti kérelmét a Hajdú-Bihar Megyei Bírósághoz nyújtotta be, mely keresetlevelet a Hajdú-Bihar Megyei bíróság 7.K.30.097/2009/3. sorszámú végzésével a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bírósághoz rendelt áttenni.

Az alperes ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását, határozata végrehatásának felfüggesztése iránti kérelem elutasítását, és a felperesnek perköltségben marasztalását kérte, a határozatában foglalt indokolás alapján.

A megyei bíróság a felperesnek a 15536-1/2008. számú II. fokú határozat végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmét a 2/I. számú végzéssel elutasította, mely végzés 2009. május 11. napján jogerőre emelkedett.

- 0 -

A felperes keresete nem alapos

A megyei bíróság az 1949. évi XX. törvény (Alkotmány) 50. § (2) bekezdése alapján ellenőrzi a közigazgatási határozatok törvényességét.

A Közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 109. § (1) bekezdése alapján az ügyfél **jogszabálysértésre** hivatkozással kérheti a hatóság jogerős határozatának felülvizsgálatát.

A Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 339. § (1) bekezdése alapján a bíróság csak **jogszabálysértés** esetén helyezheti hatályon kívül, vagy változtathatja meg a közigazgatási határozatot.

A Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a jogszabálysértést a felperesnek kell bizonyítania, mely lehet anyagi-, vagy eljárásjogi **jogszabálysértés**.

A Pp. 324. § (1) bekezdése szerint a I-XIV. fejezet rendelkezéseit a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti perekben a XX. fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. Ez a jelen ügyre vonatkoztatva azt is jelenti, hogy a bíróságnak a Pp. 215. §-a alapján csakis, és kizárólag a keresettel megtámadott felülvizsgálni kért alperesi határozat jogszerűsége tárgyában a felperes által előterjesztett jogszabálysértésről dönthetett. A megjelölt jogszabálysértés szabta meg a bíróság számára azokat a korlátokat, amelyek között az alperes határozatát felülvizsgálhatta.

S.K.20.636/2009/5.

Ennek megfelelően a perben eldöntendő kérdés az volt, hogy a mikrobuszon kialakított 130X75X20 cm befoglaló méretű üzemanyagtartály **megfelel-e** a vonatkozó EGK 918/1983. számú rendeletben rögzített „szabványos tartály” kritériumnak, mely „**az összes ugyanolyan típusú gépjárműbe, mint amilyen a kérdéses jármű, tartósan berögzített tartályt jelent**”, és amelynek tartósan beépített szerelvényei lehetővé teszik az üzemanyag közvetlen felhasználást”.

Tény az, hogy állandó igazságügyi szakértő (Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetek Debreceni Intézete) által készített ISZKI/DI: 222/2008/3. sorszámu szakértői véleménye értelmében a megvizsgált gépkocsit gyárilag kizárólag csak V = 78 liter névleges térfogatú tartállyal szerelték a sorozatgyártás során, opciós tartozékként sem lehetett nagyobb űrméretű tárolóedényt rendelni hozzá. Megállapította, hogy a beszerelt 130X75X20 cm befoglaló méretű üzemanyagtartály gyártóműi eredetű, és illeszkedik a gépkocsi alsó szerelvényeihez. A gépkocsi állapotát, és a szemlén jelenlévő tulajdonos által bemutatott tanúsítványt egybevetve, megállapította, hogy a megvizsgált gépkocsiban nem a Mercedes gyár által szerelt „szabványos” üzemanyagtartály található, azonban az rendelkezik a tartály gyártója által kiállított tanúsítvánnyal, szereltsége megfelel a vonatkozó műszaki szabályoknak. A gépjármű közúti forgalomban való használata az átlagosnál nagyobb veszélyt nem jelent a közbiztonságra, illetve a közlekedés biztonságára. Nem gyárilag rendszeresített, hanem utólagosan felszerelt, eredeténél nagyobb üzemanyagtartállyal rendelkezik a gépjármű. A V = 78 liter űrtartalmú tartály eltávolítása után annak helyére V = 160 liter űrtartalmú tárolóedényt szereltek be az egyedi átalakítás során, mely átalakítások a jármű üzemanyag ellátó rendszerét érintették.

Ilyen tényállás mellett az alperes a 918/83. EGK tanácsi rendelet (továbbiakban: tanácsi rendelet) 112-115. Cikke értelmében helytállóan állapította meg, hogy a mikrobuszban lévő tartály a lefoglalás időpontjában nem felelt meg az a „szabványos tartály” kritériumának. Szabványos tartály az összes ugyanolyan típusú gépjárműbe, mint amilyen a kérdéses gépjármű, tartósan berögzített tartályt jelent, és amelynek tartósan beépített szerelvényei lehetővé teszik az üzemanyag közvetlen felhasználást, mind a jármű előre mozgására, és ahol helyén való, mind a hűtőrendszer és más rendszer működtetésére.

A Jövedéki adóról, és a jövedék termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: Jöt.) objektív felelősségi rendszeréből okszerűen vezette le, hogy a gépjármű szabványos üzemanyag tartálynak a gyártó művitől nagyobb űrméretű üzemanyagtartályra történő cserélésével lehetőség nyílt a tanácsi rendeletben vámmentesen behozható gázolaj mennyiséget meghaladó mennyiségű üzemanyag behozatalára. Ezáltal a jövedéki törvénysértés elkövetését célzó átalakítást a Jöt. 120. § (2) bekezdése értelmében helyesen állapította meg. A jövedéki törvénysértés ténylegesen is megvalósult, mert a szabványos tartály 78 liter űrtartalmához képest, 140 liter üzemanyag behozatalára került sor.

A tételen jogi szabályozásra figyelemmel a felperes által felhozott körülmények semmilyen relevanciával nem bírnak, a jogkövetkezmény alkalmazása szempontjából az alperesnek mérlegelési lehetősége nem volt. A Jöt 120. § (2) bekezdés rendelkezése értelmében a lefoglalt mikrobuszt, és gázolajat el kellett kobozni.

Az alperes a jogvita szempontjából releváns tényállást helyesen állapította meg, helyes az alperes által alkalmazott, és értelmezett anyagi jogszabályok köre. Érdemben az alperes döntése jogszerű, mely döntést helyes indokokra alapozta. A felperes keresetében felhozottak a határozat hatályon kívül helyezéséhez – jogsértés hiányában –

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság
Nyíregyháza
Bocskai u. 2.
4400

5

5.K.20.636/2009/5.

nem vezethetnek, ezért a bíróság a keresetet a Pp. 339. § (1) bekezdése alapján elutasította.

A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a pereszes felet a pernyertes fél költségeinek viselésére kell kötelezni. A perben a felperes pereszes lett, ezért viseli saját maga felmerült perköltségét (illeték, ügyvédi munkadíj, egyéb kiadás), valamint viseli a pernyertes alperes perköltségét.

A jogorvoslatra tájékoztatás a Pp. 134. § (1) bekezdésén alapszik.

Nyíregyháza, 2009. június 11.

megyei bíró

Záradék:

Az 5.K.20.636/2009/5. számú ítélet a kihirdetés napján, 2009. június 11. napján jogerős, és végrehajtandó.

Nyíregyháza, 2009. június 11.

megyei bíró

7. számú melléklet

 		KÉSPÉNZBEJELENTŐ NYILATKOZAT HU	
		Hivatkozási szám	
Az űrlap kitöltése előtt olvassa el a hátoldalon található megjegyzéseket. Nyomtatott nagybetűkkel kitöltendő / A megfelelő bejelölendő			
1. Ön		☐ az EU/...* területére belép ☐ az EU/...* területét elhagyja /HU*	
2. Személyi adatok		☐ Férfi ☐ Nő	
Vezetéknév		Kibocsátás helye	
Utónév		Kibocsátás ideje	
Állampolgárság		Személyi szám	
Születési idő:		Cím	
Születési hely		(Utca, házszám)	
Szem. azonosítóját Ig. Okm.		Település	
☐ Utlevél ☐ Személy.ig. ☐ Egyéb		Irányítószám	
Utlevél/SZIG szám		Ország	
3. Ön a tulajdonos		☐ Igen (ugorjon a 4. részhez) Nem, a tulajdonos egy:	
		☐ Jogi személy	
		☐ Természetes személy	
Jogi személy		Cím	
		(Utca, házszám)	
Adószám		Település	
Vezetéknév		Irányítószám	
Utónév		Ország	
4. A készpénzre / pénzügyi eszközre vonatkozó adatok			
		Összeg	
		Pénznem	
Bankjegyek, pénzérték			
Egyéb (adja meg)			
5. A készpénz / monetáris eszköz származása és tervezett felhasználása			
Számozás			
Tervezett felhasználás			
Ön a tervezett címzett		☐ Igen (ugorjon a 6. részhez) Nem, a tervezett címzett egy:	
		☐ Jogi személy	
		☐ Természetes személy	
Jogi személy		Cím	
		(Utca, házszám)	
Adószám		Település	
Vezetéknév		Irányítószám	
Utónév		Ország	
6. A szállítással kapcsolatos adatok			
Közlekedési eszköz	☐ Légi ☐ Tengeri ☐ Kozúti ☐ Vasúti ☐ Egyéb		
Közlekedési társaság		Hivatkozási szám	
Indulás helye szerinti ország		Indulás időpontja	
Tranzitország megnevezése		Tranzit időpontja	
Rendeltetési ország		Érkezés időpontja	
7. A nyilatkozó aláírása		Az illetékes hatóság aláírása és bélyegzője	
Kijelentem, hogy a fenti adatok helyesek. Tudatában vagyok annak, hogy hamis, pontatlan vagy hiányos nyilatkozatom büntetést, illetve a készpénznek az illetékes hatóságok általi lefoglalását vagy elkobozását vonhatja maga után.		A hivatal tölti ki	
Dátum:		Találat ☐ igen ☐ nem	
		Bíróság ☐ igen ☐ nem	
		Bíróság összege	